

גליון קנין תורה

בנשיאות כ"ק מורן אדמו"ר שליט"א

יו"ל ע"י חבורת קנין תורה

מרכז לחינוך עמיתי התורה והחסידות
מנחת כ"ק מורן אדמו"ר שליט"א

נציבי חודש השון

הנגידים הנכבדים והמפוארים

משפחת בראכפעלד שיחיו

לעז"נ אביהם מו"ה משה יוסף ב"ר יעקב ע"ה ממעקסיקא

חבורת
קנין תורה
ד'באבוב

בנשיאות כ"ק מורן אדמו"ר שליט"א
אין התורה נקנית אלא בחבורה (פסוק טז)

שינון לחזרה

חולין גליון כ'

פ' חיי שרה - תולדות
תשפ"ה

שינון לחזרה

עמוד א'
שאלות ותשובות
עמוד י"ד

תמצית שקלא וטריא עם ביאורים והערות

מס' חולין דף צח: עד דף קג:

השעיר, וקסבר רבי יהודה דהיינו שמערה דם שניהם לכלי אחד. והרי הדבר ידוע שדם הפר מרובה מדם השעיר, ומכל מקום אכתי קרי ליה התורה 'דם השעיר', אלמא לא מבטל ליה משום דהוה מין במינו.

והא דילפינן שמין במינו לא בטל מדם הפר ודם השעיר, ולא ילפינן מזרוע בשלה דאף מין במינו בטל, משום דזרוע בשלה חידוש הוא דלכתחלה התירה התורה לבטל איסור, ומחידוש לא גמרינן.

אבל שפיר ילפינן ממנו לענין ביטול מין שלא במאה או בששים. דהא דגמרינן מיניה דבטל במאה או בששים אינו קולא דנאמר דאין ללמוד מחידוש שחידשה תורה להקל בה, דמאה וששים במין בשאינו מינו אדרבא חומרא הוא, דמדאורייתא אי לאו דקרא הוה משינון ביטול טעם כשאר ביטולי דאורייתא והיה מתבטל ברוב [כדכתיב אחרי רבים להטות], אלא דילפינן מזרוע בשלה חומרא להצריך ששים או מאה.

⁶ מחלוקת הוא צמח' יומא (דף נ"ז ע"ב) אם מערבים שניהם יחד ונותנים אותם על קרנות המזבח, או שנותן מכל אחד לצד. רבי יהודה ס"ל דמעריבין לקרנות.

⁷ ומכל מקום אין לומר ד'זהו היתר הבא מכלל איסור' קאי על הא דהתירה המורה לצטל איסור לכתחילה. דמשמע ל' דאיירי בדבר האסור לאכילה שהתירו המורה, ולא על היתר לצטל; תוספות ד"ה לאו.

⁸ לאצ"י דינא דאורייתא הוא, דאצ"י סבירא ליה דטעם כעיקר דאורייתא; ע"י ראש יוסף.

דף צ"ח ע"ב

ילפותא מזרוע בשלה

לעיל נתבאר, דילפינן השיעורים של ביטול בששים או במאה מהא דהתירה תורה איל נזיר לישראל, אף שנתבשל עם הזרוע שאסורה לזרים.

הקשו בגמ', האידך אפשר ללמוד ממנו, והא שנינו בברייתא על דין זה של איל נזיר 'זהו היתר הבא מכלל איסור', שהרי בלע האיל מן הזרוע, ומכל מקום התירו לך הכתוב. משמע דבשאר איסורים כהאי גוונא אסור, ולא ילפינן מאיל נזיר להתיר.

ותירצו בכמה דרכים מה באה הברייתא למעט ב'זהו היתר הבא מכלל איסור':

(א) אבוי אמר, דמה שאמרו ש'זהו' היתר הבא מכלל איסור, היינו אליבא דרבי יהודה דאמר במס' מנחות (דף כ"ב:) מין במינו לא בטיל, ואילו בהאי איל בטיל אף שהוא מין במינו. ולהכי אמר 'זהו' דלא ילפינן מיניה לשאר איסורין שבתורה דליבטל מין במינו. אבל מין בשאינו מינו שפיר ילפינן מיניה שבטל במאה או בששים, למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה.

אבל לא גמרינן מיניה לענין שאר איסורין שיבטל אף במין ומינו, משום דגילה התורה בהא דכתיב בעבודת יום הכיפורים בנתינת הדם על קרנות מזבח הפנימי ולקח מדם הפר ומדם

(ג) רבינא אמר, ש'זהו היתר מכלל איסור' בא למעט מקום התך של זרוע בשלה עם האיל, דבעלמא בבל איסור והיתר המחזירים, מקום ההתך אסור [כגון הוציא העובר את ידו וכגון אבר המדולדל, כולן אסורין כדאמרין לעיל (דף ס"ח:)], והכא מותר.

ביטול במאה

רב דימי אמר להא מימרא **דרב שמואל בר רב יצחק** שכל איסורים שבתורה בטלים במאה. הקשה לו אביי מאה דתנן לענין המחמין עיסת חולין בשאור של תרומה, או המתבל קדרה של חולין בתבלי תרומה, או המדמע ומבשל חולין ותרומה יחד:

בתערובות של מין ומינו חולכין תמיד **להחמיר**. כיצד, שאור של חמין [תרומה] שנפל לתוך עיסת חמין [של חולין] ויש בו כדי לחמין בין אם יש בו כדי להעלות במאה ואחד, בין אין בו, אסור. אין בו להעלות במאה ואחד, בין שיש בו כדי לחמין, בין אין בו כדי לחמין, אסור.

ובתערובות מין ושאינו מינו, חולכים **פעמים לחקל ופעמים להחמיר**. כיצד, גריסין של פול דתרומה שנתבשלו עם העדשים של חולין, ומעמנום ויש בהם בנותן טעם תרומה בחולין. **להחמיר**, דאף על פי שיש בחולין מאה ואחד שתרומה דינה ליבטל בכדי, הכא כיון דנותנת טעם אף על פי שיש כאן מאה היתר כדי לבטל איסור, אסור משום דמעמא לא בטיל.

ולחקל, היינו אם אין בהן בנותן טעם, בין שיש בהן להעלות במאה ואחד, בין שאין בהן להעלות במאה ואחד, מותר. דהא דבעינן ביטול אחד ומאה הוא רק כשהאיסור הוא בעין, כגון חמין שנתערבו בחמין, או כל דבר שלא נתבשל. אבל הכא דליתיה בעיניה לא בעינן אחד ומאה.

הרי מבואר דבאופן שאין בו נותן טעם אין צריך ביטול של אחד ומאה, אלא איזה שיעור אחר, ולכאורה הכוונה דבאופן זה צריך ששים.

¹ נפקא לן בספרי מקראי דכתיב בתרומת מעשר 'מכל חלבו את מקדשו ממנו', שאם נפל בתוכו הרי הוא מקדשו. וכיון דאיירי בתרומת מעשר שהיא אחד ממאה, וקאמר שאם חזרה לתוך התשעים ותשעה מקדשן, מכאן אמרו שאם יש תרומה במאה עם האסור, אסורה. ואם יש מאה לצד מן האסור, מותרת.

² דהכא מייירי כגון שהסיר הגריסים מתוך העדשים, דאי לא היה אפשר להסירם, שאינו מכירן ואיכא ממשות האסור, היה צריך מאה ואחד; תוספות ד"ה אין, לדעת רש"י.

³ ואין לומר דמסתמא כל איסורים שיעורן במאה, והכא אין צריך ששים אלא מותר כשטעמיה כסן ואין בו טעם. דאם כן, כסיפא הוה ליה למיתני 'אין כהן

(ב) רבא אמר, ש'זהו היתר מכלל איסור' היינו הא דבזרוע התירו טעם כעיקר. דאף דבקדשים 'טעם כעיקר' אסור [קים לן דבקדשים אסור נותן טעם כעיקר ממשו של איסור], ולהא מילתא קתני 'זהו היתר הבא מכלל איסור' למעוטי שאר קדשים, שטעם כעיקר אסור בהו. אבל חולין שפיר גמרינן מזרוע בשלה למאה ושישים, דהא קים לן מאחרי רבים להטות דבטלי ברובא, וילפינן מזהכא להחמיר דלא ליבטיל אלא במאה או ששים.

דף צ"ט ע"א

אבל לא ילפינן מזרוע בשלה להתיר אף שאר קדשים – כגון נותר או פיגול – בששים או מאה שלא יאסרו בנותן טעם, דהא גלי רחמנא גבי חמאת דכתיב **כל אשר יגע בכשרה יקדש** שהנוגע בחמאת ובלע ממנה נתקדש להיות כמות. שאם פסולה החמאת יפסל הבולע, ואם כשרה היא תאכל הנוגע בה כחמור שבחמאת [שאפילו הן שלמים, אסורין ליאכל אלא לזכרי כהונה ליום ולילה ולפנים מן הקלעים], ומזהכא גמרינן לכל איסורי קדשים דלא בטלי לגמרי.

ולא אמרינן להיפוך דנילף מזרוע בשלה שגם קדשים בטלים במאה, ולא נלמוד מחמאת שאינם בטלים. משום דזרוע בשלה חידוש הוא דמבטלינן איסור לכתחלה, ולא ילפינן מחידוש.

ומכל מקום ילפינן מינה לחולין שיבטל במאה ובששים, משום דאינו קולא דנאמר דאין ללמוד מחידוש שחידשה תורה, אלא חומרא הוא דילפינן מיניה. דמדאורייתא היה צריך להיות בטל ברוב, וילפינן מזרוע בשלה חומרא דלא הקילו אלא במאה או בששים.

⁷ אף דהכא איירי במין צמינו, גם רבא אזיל כרבי יהודה דמין צמינו לא בטיל. אלא דלא ציי צא הכתוב להחמיר אפילו ממשו של איסור דזרוע בשלה שנתערב עם האיל. ואילו לרבא לא החמיר הכתוב אלא הטעם של זרוע בשלה שנתערב משום דנתחדש כאן דלא אמרינן טעם כעיקר צאיל נזיר; ר"ן דעת רש"י.

⁸ דבחולין שפיר גמרינן מזרוע בשלה שהוא בטל במאה או ששים. דהא קים לן מ'אחרי רבים להטות' דבטלי ברובא, וילפינן מהכא להחמיר דלא ליבטיל אלא במאה. ורבא לית ליה טעם כעיקר בחולין כדמפרש ואזיל מדאורייתא ברובא בטיל, אלא מדרבנן.

והכי נמי שמעינן ליה לרבי יוחנן במס' עבודה זרה (דף ס"ו.), כל שטעמו ולא ממשו אין לוקין עליו.

והא דילפינן במס' פסחים (דף מ"ד.) מנזיר ו'משרת' ליתן טעם כעיקר, כצירא להו אמוראי בתראי דאסמכתא בעלמא הוא ולא מילף הוא מחמת שני טעמים; (א) משום דהוה להו מזיר וגיעולי עובדי כוכבים ב' כחוצין הבאין כאחד. (ב) גיעולי עובדי כוכבים חדוש הוא, כדאמרין התם, והא דכתיב 'משרת' הוא לענין שהיתר מנטרף לאיסור.

קנין תורה

והא דאמר רבי יהודה שציר בטל במזאתים אף דאמר רבי יהודה מין במינו לא בטיל לעולם, שאני ציר דזיעה בעלמא הוא ולכן הוא בטל אף במינו.

ביצד משערין לאיסור

תנן במשנתינו, ירך שנתבשל בה גיד הנשה אסור אם יש בה בנותן טעם. ולשער אותה לדעת אם יש בה בנותן טעם, רואין כאילו הירך הוא לפתות והגיד בשר, ואילו היה בשר כשיעור הגיד בנותן טעם בלפתות כשיעור הירך, הירך אסור.

ואמר רב הונא, דמשערין אותה כבשר בראשי לפתותיה.

יש בגידין בנותן טעם

מהא דתנן במשנתנו דאף על פי שמכיר את הגיד הרי הוא אסור את התבשיל מפני טעמו, מבואר דסבירא ליה לתנא דמשנתנו דיש בגידין בנותן טעם.

אולם בברייתא שנינו דאמר רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה, דאין בגידין בנותן טעם, ואם נתבשל גיד עם ירך ומכירו, משליכו והשאר מותר.

פעם בא אחד לפני רבי חנינא לשאול מה דינו של תבשיל שנתבשל בגיד הנשה, וישב רבי יהודה בר זבינא אצל הדלת. כאשר יצא השואל מלפני רבי חנינא שאל אותו רבי יהודה מה פסק לו רבי חנינא. אמר לו שהתירו. אמר לו רבי יהודה שישב לשאלו פעם שנית. אמר רבי חנינא מי הוא זה שמצערני, לך אמור להיושב אצל הפתח שאין בגידין בנותן טעם.

כאשר באו בשאלה של נתינת טעם דגידין לפני רבי אמי, היה שולח לרבי יצחק בן חלוב שהיה מתירו בשם רבי יהושע בן לוי. דאף שרב אמי בעצמו לא סבירא ליה כן, כיון שאמרו בשם רבי יהושע בן לוי לא היה מוחה בידם.

להלכה, אין בגידין בנותן טעם, ובין נתבשל ובין נמלח ובין נצלה משליכו ומותר. ודוקא בו, אבל שמנו יש בו בנותן טעם, ואם לא נטל שמנו אסור.

”ראש הלפת מתוק מוננו, ולכן אף שטעם הבשר ניכר בזונות הלפת כשיעור מועט, מכל מקום צראשי לפחות אינו ניכר אלא כשיעור גמור.”

אבל דחו, דלעולם צריך מאה כדי לבטלו. והא דקאמר דאין צריך אחד ומאה, היינו שאין צריך אחד ומאה של היתר לבד מן האיסור, אלא די במאה של היתר לבד האיסור.

דף צ"ט ע"ב

אבל הקשו, מדקתני דהא דאמרו שבתערובות מין במינו אזלינן תמיד להחמיר, שאם יש בו כדי לחמין – דהיינו נותן טעם, לעולם אסור אפילו יש בו כדי להעלות במאה ואחד. ואם אין בו כדי להעלות באחד ומאה, אסור אפילו אין בו כדי לחמין. והיינו להחמיר, דהא במין ושאינו מינו אמרו דכאשר אינו נותן טעם אין צריך ק"א, והכא בעינן ק"א. אלמא בהא דקא חמיר מינה אי איכא ק"א מותר, ולכאורה הא דאמרו ק"א היינו ביחד עם האיסור. ומדרישא – במין במינו – שאתה הולך בו כל שעה להחמיר, אפילו הכי בטיל במאה כשאין בו כדי לחמין. מכלל דסיפא במין ושאינו מינו דקיל יותר, די בביטול בששים.

תירצו, דברישא צריך מאה ואחד חוץ מן האיסור, ובסיפא אין צריך רק מאה לבד מן האיסור.

אמנם הקשו, אם ברישא אמרינן דצריך מאה ואחד של היתר חוץ מן האיסור, אמאי קתני שאם יש בו כדי לחמין אף על פי שיש מאה ואחד אסור, וכי יש דבר שיתן טעם אפילו במאה ואחד, שתק רב דימי.

אמר ליה אבבי דלמא שאני שאור דחימוצו קשה, ויש שקשה מחבירו ונותן טעם אפילו במאה ואחד של איסור. אמר רב דימי, נזכרתי דבר שאמר רבי יוסי ברי חנינא, לא כל השיעורין שוין ליתן טעם, שהרי ציר שיעורו קרוב למזאתים. דתנן, דג טמא צירו אסור. רבי יהודה אומר רביעית של ציר טמא אסור סאתים של ציר טהור או של דבר אחר, וסאתים הם מאתיים פחות שמונה רביעיות^א.

בנותן טעם, מותר ומו, לא, ושפיר ידעינן דלצין יש לו להעלות במאה ואחד וצין אין לו להעלות במאה ואחד, דרישא קא. אלא על כרחך להכי הדר תנא דאין צריך מאה, לאשמעינן דבציר ממאה ואחד יש שיעור אחר לצטל נתינת טעם; תו"ד אלא.

^א כמו בכל דוכתין דתרומה עולה נק"א, היינו עם האיסור, כדדרשין ממנו שנפל בתוכו הרי הוא מקדש; תוספות ד"ה לא במאה.

^ב דסבירא ליה דמה שהמירה תורה נק' של היתר, היינו ציצע דלא יהיז טעמא, אלא ציצול דיהיז טעמא והאיסור ג"כ צעין, הוסיפו עליה עוד אחת לשיעור הציצול; מהרש"ל.

^ג בסאה יש ששה קצין, ובכל קב יש ארבעה לוגין, וכל לוג הוא ד' רביעיות. נמצא דשתי סאים יש מ"ח לוגין, שהם קצ"ב רביעיות.

אם אין מכירו

תנן במשנתנו, גיד שנתערב עם שאר גידין, אם אין מכירו, כל הגידין אסורים ודבכל אחד יש לומר דזה הוא. ואינו בטל ברוב, משום דבריה לא בטיל.

וכן הדין בחתיכה של נבלה שנתבשל עם החתיכות; בזמן שמכירה לחתיכת האיסור, משערינן בנותן טעם. ואם אין בה כדי לתת טעם בשל היתר, השאר מותרות. ואם אין מכירה, כל החתיכות אסורות ודכל אחת יש לחוש ולומר שמא זו היא, והרומב נאסר בנותן טעם.

והטעם שאין החתיכה בטל ברוב, למאן דאמר במס' ביצה (דף ג:) דכל דבר שדרכו לימנות אפילו לפעמים אינו בטל, מוכן בפשיטות דהכא נמי פעמים דאדם עשוי למנות חתיכותיו למנון אורחים שזימן.

אלא אף למאן דאמר שדוקא דבר המיוחד למנון לא בטל וכגון חבילין, אבל דבר העשוי לינתן באומדן אף על פי שנמנה לפעמים בטל, שאני חתיכה דכיון דראויה להתכבד בה לפני האורחים, לא בטיל.

ואיצטריך תנא דמשנתנו לאשמעינן בין בגיד ובין בחתיכה דלא בטיל. שאם השמיענו רק דגיד אינו בטל, הוה אמינא דהיינו משום דבריה היא, אבל חתיכה אפשר דבטל. ואם השמיענו רק דחתיכת נבלה לא בטלה, הוה אמינא דהיינו הוואיל וראויה להתכבד בה לפני האורחים, אבל גיד אפשר דבטל.

חתיכה נעשית נבלה

רבה בר בר חנה דרש, חתיכה של נבלה או של דג טמא ומכירה, אינה אוסרת בפליטתה, עד שיהא בה כדי ליתן טעם ברומב, ובקיפה [פירורי בשר], ובחתיכות של בשר.

רב העמיד מתורגמן לפניו לדרוש ולהשמיע לרבים, שלא ילמדו ההלכה כרבה בר בר חנה. אלא כיון שחתיכת הנבלה נתנה טעם בחתיכה אחת שהיתה בצדה תמיד^י, או שנתבשלה תחלה עמה קודם שיתן שאר החתיכות בקדרה ולא היה בזו שישים כנגד האיסור, אף שאחר כך נתן שאר החתיכות בקדרה,

^י והאיסור וקצת מאותה חתיכה היתה חוץ לרוטב, וס"ל לרש"י דה"ג אין הטעם מתפשט בכל הקדירה מיד רק לאותה חתיכה; בית יוסף יו"ד סי' כג.

ואין בהאיסור כדי ליתן בהם טעם, חתיכה זו שקבלה טעם הנבלה כבר נעשית כנבלה עצמה, ואוסרת כל החתיכות כולן מפני שהן מינה.

ומבואר מדברי רב דאמר שהחתיכה שנאסרה אוסרת כל החתיכות מפני שהן מינה, דאזיל כרבי יהודה דמין במינו לא בטיל, ולכן לא בטל אפילו יש בהחתיכות שיעור כדי ביטול שתייהן והנבילה עצמה והחתיכה שנתבשלה עמה. הקשה רב ספרא לאבין, דאם כן למה נקט דוקא באופן שנתן הנבלה טעם בחתיכה שבצדה, הא אפילו לא נתנה בה טעם יהא אסור, כיון דהנבלה מיניהו היא ולא בטלה. תירצו בשני דרכים:

(א) אבין תירץ, דרב איירי באופן שקדם וסלקו לאיסור. דהיינו שסלק חתיכת נבלה והרומב קודם שנתן חתיכות האחרות בקדרה. הלכך אם נתנה הנבלה טעם בחתיכה ראשונה שבצדה, הרי זו חוזרת ואוסרת. אבל אם לא, אין לו במה ליאסרי. ואשמעינן דחתיכה עצמה נעשית נבלה לאסור חברותיה בפליטתה^י.

דף ק' ע"ב

(ב) רבא תירץ, דלעולם איירי אפילו כשלא סילק האיסור, ומכל מקום אין שאר החתיכות נאסרות אי לאו שחתיכה שניה נעשית נבילה. דכיון דיש בתערובות זו גם 'אינו מינו' – כגון תבלין ורומב. וכל שיש מין ומינו ודבר אחר שאינו מינו אמרינן דיש לסלק את מינו [של היתר] כמי שאינו בקדירה זו [דמינו דהיתר אינו מבטלו לאיסור, ולא מוסיפו], ואינו מינו של היתר רבה על האיסור ומבטלו. והכי נמי אמרינן דחתיכות דהיתר כמי שאינם, ונשארו רק הנבלה והרומב, ובטלה נבלה ברומב ובקיפה.

אלא שאם נתנה הנבלה טעם בחתיכה ראשונה תחלה ובעוד שלא רבה הרומב עליה, נתוספה חתיכה ראשונה על הנבלה, ואוסרת הכל מפני שהן מינה ולא מצו חתיכות לבטלה אף על פי שיש בהן יותר משישים, והרומב לבדו אין בו כדי לבטל שניהם.

^י דאף שסובר מין במינו לא בטל ולאותה חתיכה שצדה נאסרת במשהו, מכל מקום לא אמרינן כהאי גוונא שמעשה נבלה לאסור כל האחרות, כיון שהיא עצמה לא נאסרה אלא ע"י כל שהוא; תוספות ד"ה שנקדם וסילקו.

^י והא דאין נאסרות כל החתיכות מחמת הבליעה עצמה, ואף דהוה משהו הרי מין במינו לא בטיל. דס"ל לרב שאין שום דבר אסור במשהו אלא כשהוא אסור בעין, אבל כשהוא מעורב בין איסור והיתר אינו אסור במשהו, ולכן הוצרך לומר חתיכה עצמה נעשה נבילה. ובה יהא נידון מה שיפליט מן החתיכה ההיא כאלו הכל איסור גמור בלא תערובות היתר; ריטב"א ור"ן.

לתנא קמא במשנתנינו, נוהג איסור גיד הנשה בבהמה טהורה ואינו נוהג בבהמה טמאה, ואם אכל גיד הנשה של בהמה טמאה, למאן דאמר יש בגידין טעם, לוקח משום בהמה טמאה ולא משום איסור גיד. ולמאן דאמר אין טעם בגידין, פטור מכלום¹⁰.

לרבי יהודה, נוהג איסור גיד הנשה אף בבהמה טמאה. והביא ראייה לדבריו, שהרי גיד הנשה נאסר כבר לבני יעקב אבינו, דכתיב לאחר מלחמת יעקב עם שרו של עשו **על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה**, ובאותו זמן עדיין בהמה טמאה היתה מותרת להן עד מתן תורה. ואם כן משמע, דקאי האיסור גם על בהמה טמאה.

אמרו לו **חכמים**, פסוק זה שהזהירו עליו בסני נאמר, ועד סיני לא הוזהרו. אלא לאחר שנאמר בסני וכתב וסידר משה את התורה, כתב המקרא הזה על המעשה שהיה, דעל כן הוזהרו בני ישראל אחרי כן שלא יאכלו גיד הנשה.

אין איסור חל על איסור

רבי יהודה סבירא ליה דאין איסור חל על איסור. כדשנינו בברייתא בשם רבי יהודה, דילפינן שאין נבלת עוף טמא מטמא בגדים בבית הבליעה, מדכתיב בנבלת עוף **נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה** [ומפני שהיא מטמא באכילה זו], ודרשינן מי שאיסורו משום בל תאכל נבלה אני אומר לך שמתמא בה, יצא זה שאינו אסור משום נבלה אלא משום עוף טמא. וכיון דאמר רבי יהודה שעוף טמא אין איסורו משום נבלה, הרי מבואר דסבירא ליה דלא אתיא איסור נבלה וחל על איסור טמאה.

ואם כן קשה, האידך סובר רבי יהודה דחייב על גיד הנשה של בהמה טמאה, הא אין איסור חל על איסור.

ואין לומר דסבירא ליה לרבי יהודה אין בגידין בנותן טעם, ואם כן אין על הגיד איסור בהמה טמאה, אלא איסור גיד. דהא שנינו בברייתא, דלרבי יהודה האוכל גיד הנשה של בהמה טמאה חייב שתים, ולרבי שמעון פטור לגמרי. הרי מבואר דלרבי יהודה יש בגידין בנותן טעם ובאמת חייב עליו משום שניהם; משום איסור בהמה טמאה, וגם משום איסור גיד הנשה.

ואין לומר דאף דסובר רבי יהודה דיש בגידין בנותן טעם, מכל מקום חל איסור גיד הנשה על בהמה טמאה, משום דסבירא ליה שגיד הנשה נוהג בשליל, נמצא דמשעת יצירת הולד חלים שניהם בבת אחת; איסור גיד ואיסור טמאה, ולפיכך חייב על שניהם. דהא תנן לעיל, דלרבי יהודה אין איסור גיד נוהג בשליל. ועל כרחק איסור טמאה חל על השליל, שהרי כל יצירתו טמאה, ואיסור גיד אינו חל עד שנולד, ושוב קשה האידך הוא חל על בהמה טמאה הא אין איסור חל על איסור.

ואף שיש לדחות דהא דלרבי יהודה אין איסור גיד נוהג בשליל הוא רק בבהמה טהורה דכתיב בה **כל וכו'** **בבהמה תאכלו** וילפינן מיניה היתר אכילת שליל בשחיטת האם, ואפילו חלבו וגידו. אבל בבהמה טמאה נוהג איסור גיד הנשה אף בשליל. מכל מקום אי אפשר לומר דלכן חל איסור גיד בבהמה טמאה משום שבאים כאחד בשעת יצירה, דהא תנן, על אלו טומאות הנזיר מוגלח – שאם נטמא לאחר שמנה מקצת נזירותו, סותר כל מה שמנה ומוגלח וחוזר ומתחיל ומונה [ועליהם כתיב והימים הראשונים יפלו ומוגלח וחוזר ומונה כדכתיב וגלח ראשו ביום טהרתו]; על המת, ועל כזית מן המת. והקשו דאם על כזית מן המת מוגלח, על כולו לא כל שכן, ולמה איצטריך המשנה לאשמעינן שהוא מוגלח גם על המת. ואמר **רבי יוחנן**, לא נצרכה אלא לנפל שכולו קיים ועדיין לא נתקשרו איבריו בגידין, וכיון דאיתיה שלם מטמא באהל. הרי מבואר דהאברים נוצרים קודם לגיד, ואם כן בבהמה טמאה תחלה משעה שנוצר חל עליה איסור טמאה כשעדיין אין עליו גידין שיאסרו בגיד הנשה, והאידך חל אחר כך איסור טמאה הרי אין איסור חל על איסור.

תירצו, אף על גב דאיסור טמאה קודם, וסבירא ליה לרבי יהודה דאין איסור חל על איסור, שאני איסור גיד הנשה שהוא חל על איסור טמאה כיון שהוא איסור חמור, ויש בו כח לחול על אחרים. וחומרנו הוא שהוא נוהג בבני נח לרבי יהודה, כמבואר במשנתנינו דאמר רבי יהודה שגיד הנשה כבר נאסר לבני יעקב קודם מתן תורה שהיו בני נח.

דף ק"א ע"א

לרבי שמעון האוכל גיד הנשה של בהמה טמאה, פטור מכלום. והקשו בגמ' ממה נפשך, אם סבירא ליה איסור חל על איסור, יהא חייב נמי משום גיד הנשה. ואף אם סבירא ליה דאין איסור חל על איסור, על כל פנים יתחייב משום איסור בהמה טמאה שהרי הוא קודם לאיסור גיד.

¹⁰ אכל בגיד הנשה של בהמה טהורה לוקח עליו, דאף שאין בו טעם ועץ צעלמא הוא, התורה חייבה עליו.

קנין תורה גליון

והקשו בגמ' דהא שפיר אמרי ליה רבנן יוסי הגלילי. ואמר **רבא**, דבטמא שאכל טהור וטמאהו במגעו, שקדמה טומאת גופו לטומאת קדש, מודה רבי יוסי דחייב. דכיון שנטמא גופיה נאסר בקודש זה באיסור כרת. וכאשר חזר ונטמא הבשר, איסור כרת דטומאת הגוף לא פקעה.

אלא שנחלקו כשנטמא בשר ונאסר על כהנים בלאו בעלמא דהבשר אשר יגע וגו', ואחר כך נטמא הגוף. דרבנן אית להו איסור חל על איסור על ידי כולל, וטומאת הגוף כולל הוא, דכולל טהורות שהיו מותרות לו והטמאות שהיו אסורות לו, ומיגו דחייל על טהורות חייל נמי על טמאות, ויש כאן איסור כולל. אבל **רבי יוסי הגלילי** לית ליה איסור כולל, ולא חייל איסור טומאת גוף על איסור טומאת בשר, ואין כאן כרת. הרי מבואר דרבי יוסי לית ליה איסור חל על איסור באיסור כולל.

אבל הקשו בגמ', דאם מודה רבי יוסי הגלילי דאיסור חל על איסור באיסור כוללל שהוא חמור, אם כן יבא איסור חמור של טמא שאכל את הקודש שיש בו כרת, ויחול על איסור אוכל קודש טמא שאינו אלא לאו.

תירצו, מאן יימר דטומאת הגוף חמורה משום דיש בה כרת. דלמא איסור דאוכל קודש טמא חמור הוא, משום דאין לבשר טמא טהרה במקוהו.

דף ק"א ע"ב

שנינו בברייתא, שנג ועשה מלאכה ביום כיפורים שחל להיות בשבת; לרבי **עקיבא**, אינו חייב אלא אחת. לרבי **יוסי הגלילי**, חייב על זה בעצמו ועל זה בעצמו. דכתיב בשבת בראשית שבת היא דמשמע שאם בא איסור אחר עמה יתחייב על שמה בפני עצמה, וכן כתיב נמי יום הכיפורים הוא לחייב עליו בפני עצמו. הרי לכאורה מבואר דסבירא ליה לרבי יוסי הגלילי דבאיסור כולל או מוסיף ודעה שבת לגבי יום כיפורים איסור מוסיף הוא, דאי הוה יום כיפורים קדים, הוה חייב על דוון מלאכה רק כרת, וכי אתי שבת איתוסף ביה מיתת בית דין. ויום כיפורים לגבי שבת הוה איסור כולל, דשבת אסורה במלאכה ומותר באכילה, ויום הכיפורים אסור אף

רש"י הקשה דמצינו עוד תנא דסבירא ליה אין איסור חל על איסור ואפילו באיסור כולל. דרבי שמעון אומר, האוכל נזלה ביום הכיפורים פטור מחטאת, שאין יום הכיפורים חל על איסור נזלה, ואף על גב דאיסורו של יום כיפורים איסור כולל הוא, שכולל איסור והיתר לאוסרן יחד.

ותירץ דאין לאוקים שיעט חכמים כוונתי, משום דאף באיסור חמור אית ליה דלא חייל איסור על איסור. דהא יום הכיפורים חיוז כרת הוא, ואיסור נזלה לאו נעלמא הוא, ואפילו הכי לא חייל. ואילו חכמים דגיד הנשה של נזילה סבירא להו דבאיסור חמור אמרינן איסור חל על איסור כולל.

ואף אם נאמר דסבירא ליה אין בגידין בנותן טעם ולכן אינו חייב משום בהמה טמאה, שוב יקשה למה לא יתחייב משום גיד הנשה. דאין לפטרו משום אין איסור חל על איסור, דכיון דאין בגידין נותן טעם ליכא עליו איסור טומאה.

תירץ **רבא**, דקסבר רבי שמעון אין בגידין בנותן טעם, ולפיכך אינו חייב משום טומאה. ומכל מקום אינו חייב משום גיד הנשה, דלהדיא מעמיה קרא לגיד הנשה של בהמה טמאה דכתיב על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה. מי שרק גידו אסור אבל בשרו מותר אסור משום גיד הנשה, יצתה זו שגם בשרו אסור משום טומאה ודחבי משמע גיד לא תאכל, הא בשר אכול.

גיד הנשה של נבלה

רב יהודה אמר בשם **רב**, דנחלקו תנאי במי שאוכל גיד הנשה של נבלה; לרבי מאיר חייב שתים, ולחכמים אינו חייב אלא אחת. ומודים חכמים לרבי מאיר באוכל גיד הנשה של קרבן עולה ושל שור הנסקל כיון דחמירי איסוריהו שאסורין בהנאה, שחייב שתים.

ומבאר הגמ' כאיזה תנא אויל שיטת חכמים, דאף דבאיסור כולל סבירא להו אין איסור חל על איסור. שהרי בגיד הנשה של נבילה לא מיהייב רק משום גיד, אף שנבילה כולל יותר, דמצד איסור גיד שחל משנולדה היה רק גידה אסור אבל בשרה מותר, ולאחר שנתנבלה נאסר אף בשרה. ומכל מקום סבירא להו דבאיסור כולל שהוא גם איסור מוסיף איסור חל על איסור. ולכן בעולה או שור הנסקל מחייבי שתים. דמעיקרא כשנולדה, היה גידה אסור ובשרה מותר. ואם הקדישה או נגחה נאסר אף בשרה, הרי זה איסור כולל. ועוד האיסור מוסיף איסור חמור שהגיד הזה מתחלה היה אסור באכילה ומותר בהנאה, וכשהקדישה חל עליו איסור הקדש גם לאוסרו בהנאה, כמו דחייל עליה שם הקדש לאוסרו בהנאה, על כרחק חל עליו אף באכילה שאם אכלו יתחייב שתים [ואף על גב דבאכילה אסור ועומד ואין איסור חל על איסור, הואיל וחל לענין הנאה חל נמי אף לאכילה].

אמר **רבא**, רבי יוסי הגלילי הוא דשמעינן ליה דלית ליה איסור חל על איסור באיסור קל אף בכולל, אמנם באיסור חמור לא שמעינן שהוא חולק. דתנן, טמא שאכל קודש בשוגג, בין קודש טמא בין קודש טהור, חייב חטאת [שהאוכל קדשים בטומאת הגוף וזונו כרת כדכתיב והנפש אשר תאכל בשר וגו']. רבי יוסי הגלילי אומר, טמא שאכל קודש טהור חייב, אבל אכל את קודש טמא פטור, שהרי לא אכל אלא דבר טמא. אמרו לו חכמים, אף טמא שאכל את הטהור כיון שנגע בו טמאהו קודם שיאכלנו, ואפילו הכי חייביה קרא.

קנין תורה

באכילה ויש לומר ביה מינו דנאסר באכילה משום יום הכפורים איתסר ליה נמי מלאכה משום יום הכפורים, אמרינן דאיסור חל על איסורי.

שלח רבין בשם רבי יוסי ברבי חנינא, דצריך להפוך דברי הברייתא, דבאמת לרבי יוסי הגלילי אינו חייב אלא אחת, כיון דאית ליה אין איסור חל על איסור אף באיסור כולל או מוסיף, ולרבי עקיבא חייב על זה ועל זה.

• שלח רב יצחק בר יעקב בר גיורי בשם רבי יוחנן, לדברי רבי יוסי הגלילי לפי מה שהפכנו הברייתא ומוקמינא דסבירא ליה דכאשר ששגג בשבת וביום כיפורים אינו חייב אלא אחת, אם שגג בשבת – ששכח שהוא שבת, והזיד ביום הכפורים – שהיה יודע שהוא יום הכפורים, חייב חטאת משום שגג שבת. אבל אם שגג באיסור יום הכפורים – ששכח שהוא יום הכפורים, והזיד בשבת – שיוודע הוא שהוא שבת, פטור משתייהן.

ורצה אביי לבאר טעם הדבר דקסבר רבי יוחנן דההוא חטאת דמחייב ליה רבי יוסי הגלילי בשגג בזה וזוה, על שבת הוא דמחייב ליה ולא על יום הכיפורים, משום דשבת קדמה ליום כיפורים, דהרי קדושת שבת קבוע וקיימא. אבל פטור על יום הכיפורים שהוא אחרון, כיון שאינו חל אלא על ידי בית דין. הלכך

ז' צלמא חלין שני איסורין אלו צבת אחת, דהרי שבת ויום כיפורים חלין צדדי הדדי כשקידש היום. אצל צלמא חל אמרינן דאית ליה לרבי יוסי הגלילי שצאיסור כולל או איסור מוסיף איסור חל על איסור, יש לומר משום הכי מחייב אתרווייהו, דהא אי נמי הוה אפשר דקדמיה חד לצדדיה הוה אחי חצריה וחייל עליה, דהא שבת לגבי יום כיפורים איסור מוסיף הוא. דאי הוה יום כיפורים קדים, הוה חייב על זדון מלאכה רק כרת. וכי אחי שבת איסורף ציה מיתת צית דין. ויום כיפורים לגבי שבת הוה איסור כולל, דשבת אסורה צמלכה ומותר דאכילה, ומיגו דנאסר באכילה משום יום הכפורים איתסר ליה נמי מלאכה משום יום הכפורים. אלא אי אמרת צאיסור כולל ואיסור מוסיף לא חייל, כי אמו אהדי אמאי תרוייהו.

וואין לומר דרך כאן סבירא ליה כן לרבי יוסי הגלילי משום דגלי קרא, דאם כן הוה לן למיגמר מיניה; תוספות ד"ה תלמוד.

י' והוא הדין דהוה מצי למימר דסבירא ליה לרבי יוסי הגלילי דאף על גב דצאיסור כולל לא חייל, מכל מקום איסור הבא צבת אחת חייל. אמנא דין זה תלוי צמחלות אמוראים צמס' יצמות (דף ל"ג), ורבי יוסי צרבי חנינא שהפק הצרייתא סבר כמאן דאמר דמאן דלית ליה איסור כולל לית ליה נמי איסור צת אחת.

רש"י הביא תי' אחר לקושיא זו, דשבת חשיב כקודמת ליום כיפורים משום דקציעא וקיימא, ויום הכפורים חשיב אחרון משום דצי דינא מקדשי ליה. ועל כרחק רבי יוסי הגלילי דמחייב תרתי טעמיה משום איסור כולל. אצל הקשה רש"י על זה, שהרי להלן אמר רב יצחק דלרבי יוסי [לאחר שהפכו צגמר' שיעתס ולרבי יוסי אינו חייב אלא אחת] הזיד צצבת ושגג ציום הכיפורים פטור, משום הכי טעמא דשבת קציעא וקיימא, והקשה רבא דסוף סוף תרוייהו צדדי הדדי קאתו. והרי רבי יוסי הגלילי אמר שאינו חייב אלא אחת ולפי הנ"ל על כרחק דלא חשיב ליה איסור הבא צבת אחת, ואם כן מה הקשה רבא.

כאשר הזיד בשבת ושגג ביום הכפורים פטור לגמרי מקרבן, שהרי אין מביאין קרבן על המזיד ושל שבת, ואיסור דיום כיפורים לא חל כלל.

הקשה לו רבא, סוף סוף שבת ויום כיפורים חלין בבת אחת, ואין כאן ראשון ואחרון. ועל כרחק הא דפטור ליה רבי יוסי הגלילי בשגג בזה וזוה ולא חייבו אלא בחטאת אחת הוא משום דקסבר דגם באיסור כולל או איסור מוסיף אין איסור חל על איסור, לכן בשני איסורים שחלין בבת אחת נמי לא מחייב אלא חטאת אחת. אבל כיון דבאמת שניהם חלין, אפילו הזיד באחד מהן הרי שגגת חבירו עומדת, וחייב עליו.

אלא אמר רבא וכן אמר רבין וכל אלו שירדו מארץ ישראל לבבל, הא דשלח רב יצחק שהוא פטור על יום כיפורים, לא אמרו על מחלוקת של רבי יוסי הגלילי, ומעולם לא הזכיר בה דברי רבי יוסי הגלילי. אלא אותו שנה היה שעת שמד שגזרו שלא לעשות יום הכפורים. ולכן שלחו מארץ ישראל לעשות את יום כיפורים בשבת אף על פי שאינו חל להיות בו, כדי שלא תשתכח תורת יום כיפורים, והאויבים לא יבינו בו, משום דבכל שבת נמי לא עבדי מלאכה. ועל אותו יום כיפורים אמר רב יצחק שאם שגג בו והזיד בשבת, פטור מקרבן חטאת כיון דלאו יום הכפורים הוא, ואין שגגתו שגגה.

באיזה זמן נאסר גיד הנשה

במשנתינו נחלקו תנאי; לרבי יהודה גיד הנשה נאסר כבר לבני יעקב אבינו, דכתיב לאחר מלחמת יעקב עם שרו של עשו על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה.

לחכמים, פסוק זה בסיני נאמר, אלא שלאחר שנאמר בסיני וכתב וסידר משה את התורה, כתב המקרא הזה על המעשה שהיה, שעל כן הוזהרו בני ישראל אחרי כן שלא יאכלו גיד הנשה.

בברייתא שנינו, אמרו חכמים לרבי יהודה הרי לא כתיב 'על כן לא יאכלו בני יעקב', אלא כתיב 'בני ישראל', ולא נקראו בני ישראל עד סיני. אלא בהכרח מקרא זה לא נאמר עד סיני, אלא לאחר שקבלו משה בסיני ובא לכתוב את התורה, כתב אותה אזהרה אצל המעשה מאיזה טעם נאסר להם.

י' היינו צאיסור מוסיף לצד ואינו גם כולל, דהא דלמרינן מודה רבי יוסי הגלילי היינו רק ככולל שהוא גם מוסיף.

קנין תורה

יהודה גבי גיד הנשה דסובר דמשום האי טעמא חייל גם על ממאח, שכן איסורו נהוג בבני נח.

אלא הא דאיצטריך קרא לאסרו הוא לרבי אלעזר, דסובר דאין איסור חל על איסורי – ואפילו איסור חמור שנוהג בבני נח, אי לאו דכתביה קרא.

בברייתא שנינו שיטה שלישית, דלרבי מאיר, אינו נהוג אלא בבהמה טהורה בלבד, ולא בחיות ועופות כלל. וביארו בגמ' טעמו, מדכתיב וזבחתי מבקרך ומצאנך וכתוב בתריה איסור אבר מן החי, ומשמע שלא אסרה תורה אלא בהמות טהורות המעונים שחיטה.

• רב גידל אמר בשם רב דלא נחלקו תנאי דלעיל אלא בישראל. אבל בן נח דברי הכל מוזהר על אבר מן החי של טמאין, שהרי אינן אסורין לאכול טמאין, וכל דקרינא ביה בשר לחודיה אכול, קרינא ביה אבר מן החי לא תאכל.

וכן שנינו בברייתא, אבר מן החי בן נח מוזהר עליו על הטמאים כטהורים, וישראל אינו מוזהר אלא על הטהורין בלבד. והנה לשון הברייתא כלפינו הוא כשיטת חכמים דעל כל הטהורין ישראל מוזהר בין בבהמה ובין בחיה ועוף. אבל יש גורסים בסיפא דברייתא "וישראל אינו חייב אלא על 'טהורה' בלבד" בלשון יחיד, והיינו רק בבהמה טהורה וכשיטת רבי מאיר.

רב שיזבי הביא ראייה לדברי רב, ממשנה דתנן במס' טהרות כמה דינים בנבלת עוף טמא, ואחד מהן שאם אכל אבר מן החי מעוף טמא, אינו לוקה ארבעים, דקסבר שאינו נהוג בטמאים, וכשיטת רבנן. ואין שחיטה מטהרתה.

והנה סיפא דהמשנה שאין שחיטה מטהרתה על כרחך לא איירי בישראל, דפשיטא דאין שחיטה מטהרתה דהא עוף טמא הוא. אלא על כרחך איירי בבני נח, וכוונתו שאם העוף מפרכסת אין שחיטתה מטהרתה מידי איסור אבר מן החי. הרי מבואר דאבר מן החי של עוף טמא אסור לבני נח.

²⁰ ואיסור טומאה קדים, צדוד שלא נקשרו לצריז נגידים; תוספות ד"ה כי.

²¹ והא דנקיט לה לשון נקבה 'אין שחיטה מטהרתה' – אף דקאי על עוף, משום דרישא אחמיל צה לשון נקבה דמן צה הכי נצלת עוף טמא צריכה מחשבה.

²² ואין לפרש שמטהרמו מידי טומאת נבלות. דעוף טמא אין לו שום טומאה אפילו צביה הצליעה. ועל כרחך אין מחירתו צאכליה קאמר.

²³ דצנן נח אינו תלוי בשחיטה, אלא כל זמן שהוא חי ומפרכסת דינו כחי, ורק בטוהרים מהני שחיטה להחירס אף לבני נח, משום מיגו דמכשרא ליה לישראל –

הקשה רבא מדכתיב וישאו בני ישראל את יעקב אביהם הרי מבואר דנקראו 'בני ישראל' עוד לפני מתן תורה. תירצו, דההוא היה לאחר אותו מעשה שנאבק עמו לזמן מרובה בבואו מפדן ארם והקדוש ברוך הוא קראו ישראל דכתיב לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל וגו'.

הקשה רב אחא בריה דרבא לרב אשי, אם כן מאותו זמן דכתיב וישאו בני ישראל וכו' למה לא נאסרו בגיד הנשה, כיון דכבר נקראו אז בני ישראל. אמר לו רב אשי, וכי תורה פעמים פעמים ניתנה, באותו זמן לאו שעת מעשה הוא, ולא שעת מתן תורה הוא.

אבר מן החי של בהמה טמאה

שנינו בברייתא, איסור אבר מן החי נהוג בבהמה חיה ועוף; לרבי יהודה ורבי אלעזר בין בטמאין ובין בטהורין. לחכמים, אינו נהוג אלא בטהורין.

דף ק"ב ע"א

אמר רבי יוחנן, וכן שנינו בברייתא, דשניהן מקרא אחד דרשו. דילפינן אזהרה לאיסור אבר מן החי מדכתיב רק חזק לבלתי אכול הדם כי הדם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם הבשר דהיינו שלא תאכל מהבשר בעוד שהנפש עמו.

רבי יהודה ורבי אלעזר סברי, כיון דבאותו פסוק כתיב איסור אכילת דם, כל שאתה מצווה על דמו אתה מצווה על אבריו. והני טמאין נמי הואיל ואתה מצווה על דמוך אתה מצווה על אברן. וזרק מה שאי אתה מצווה על דמן – כגון דגים וחגבים, אי אתה מצווה עליו משום אבר מן החי.

וחכמים דרשו לא תאכל הנפש עם הבשר, אלא בשר לחוד. כל שבשרו מותר אתה מצווה על אבריו, וכל שאין בשרו מותר – כגון טמאין – אי אתה מצווה על אבריו.

ומבאר הגמ' דבאמת רבי יהודה לא צריך קרא לרבות איסור אבר מן החי בטמאין, שכן הדין הוא שיבא איסור אבר מן החי ויחול על איסור טומאה, שכן איסורו נהוג בבני נח שאף הם הוזהרו עליו דכתיב אך בשר בנפשו דמו וגו', ושמעין לרבי

²⁴ והא דקאמר לעיל לא נקראו ישראל עד סני, היינו לענין מצוות; תוספות ד"ה לאחר.

²⁵ מבואר צמס' כרימות (דף כ"א). שלא ילאו מכלל אזהרתו אלא שרצים, דגים, חגבים, ומהלכי שמים.

על כל פנים מבואר מדברי רב, דחייב על אבר מן החי בכל שהוא. תירצו, דהכא נמי איירי כשאכל משהו בשר, וגידים ועצמות משלימין לכזית, והא דאמר 'כל שהוא' היינו רק דשיעור בשר היה כל שהוא.

• שנינו בברייתא, נטל צפור טהורה שאין בו כזית ואכלו כולה, רבי פוטר משום דסבר אין איסור אבר מן החי בצפור שלימה, דלאו אבר מוקריא [ומיהו אם יש בה כזית הוה מיהיב, דלא גרע מבשר מן החי דמיהיב עלה בכזית]. אבל רבי אלעזר ברבי שמעון מחייב על צפור שלמה, דקסבר דאם היא שלימה אין לך אבר מן החי גדול מזה, ובאבר אין צריך כזית.

אמר רבי אלעזר ברבי שמעון, הרי קל וחומר הוא, אם על אבר ממנה חייב, על כולה לא כל שכן.

ואם חנקה לצפור ואכלה דאין כאן אלא איסור נבלה ולא אבר מן החי, לכולי עלמא צריך כזית לחייב עליה, דהא אינו חייב על נבלה משום בריהי.

והנה כל מחלוקתן הוא דלרבי אלעזר ברבי שמעון, צפור בחייה לנתחה לאברים עומדת, הלכך אף כשהיא שלימה כל אבר ואבר שבה קרוי אבר בפני עצמו, ויש כאן משום אבר מן החי דמיהיב בכל דהו. ורבי סובר דבחייה לאו לאברים עומדת עד שתשחמ, והלכך אין כאן שם 'אבר' אלא אם כן הפרישו. אבל לכולי עלמא לאבר לא בעינן כזית, בדקתני קל וחומר שאם על אבר ממנה חייב אף שאין בו כזית, ולא פליג עליו רבי.

תירץ רב נחמן, דהא דקתני שאין בו כזית, היינו כשאין בו כזית בשר אלא משהו, וגידין ועצמות משלימין לכזית.

ומצינו עוף כחוש כל כך דבכוליה לית ביה כזית בשר, והוא כל כך גדול שבאחת מאבריו איכא כזית במשהו בשר וגידין ועצמות, ודקתני על אבר ממנה חייב ומוקמת לה בכזית. והיינו בעוף 'קלניתא' שהוא עוף כחוש מאד.

אלא דאין לפרש דאיירי ב'קלניתא' ממש, דהא בסיפא שנינו שאם חנקה ואכלה דברי הכל אינו חייב עליו רק בכזית. והא קלניתא עוף טמא הוא, ונהי דליכא איסור נבלה בפחות מכזית, איסור טמא מיהא איכא כיון דבריה היא. וכדאמר רב צפור

רבי מני בר פטיש ביאר כן המשנה דרך קושיא ותירוץ. דהקשה בהא דקתני ברישא שאינו לוקה על עוף טמא משום אבר מן החי, אלמא סבירא ליה לתנא דמשנה דאין אבר מן החי נהוג בטמאין. ואחר כך קאמר שאין שחיטתו מטהרתו, וליכא לאוקומא אלא באבר מן החי, אלמא נהוג בבן נח. ותירץ דרישא איירי בישראל, וסיפא איירי בבן נח.

שיעור איסור אבר מן החי

אמר רב, אף על גב דשני הפסוקים כתיבי חד לאבר מן החי וחד לבשר מן החי, לא תימא דנתרבה איסור על אבר מן החי אף על גב דאין בו שיעור. דודאי יש בו שיעור, דהא כתיב בה לשון 'אכילה' ואין אכילה פחות מכזית.

• רב עמרם הקשה מהמשנה דלעיל דשנינו, שאם אכל אבר מן החי מעוף טמא אינו לוקה ארבעים, משום דאינו נהוג בטמאין. ועל כרחק איירי בדאיכא שיעור שעובר עליו משום אבר מן החי, דאם אין בה שיעור אפילו בטהורה אינו לוקה. ואי סלקא דעתך דליכא חיוב אבר מן החי רק בשיעור כזית, אמאי אינו לוקה ארבעים משום איסור אוכל עוף טמא דכתיב לא יאכלו שקין הם.

תירצו, דאיירי כשיש בה משהו בשר, וגידין ועצמות משלימין לכזית. דמשום טומאה לא מחייב כיון דאין בגידין ועצמות טעם. אבל משום אבר חייב אף שאין בו כזית בשר, דלהכי פלגינהו קרא לאבר מן החי ובשר מן החי, לחייבו על אבר שיש בו כזית ואף על פי שאין בו כזית בשר, ועל כזית בשר אף על פי שאינו אבר.

דף ק"ב ע"ב

• אמר רב, מי שאכל צפור טהורה בחייה, חייב עליה בכל שהוא, משום אבר מן החי. אבל אם אכלה במיתתה, אינו חייב אלא אם כן אכל כזית [דנבלה 'אכילה' כתיבא וכל אכילה בכזית, בר מאבר מן החי דרבייה קרא וקפיד על אבר לחייה]. והאוכל צפור טמאה, בין בחייה בין במיתתה שיעורו לחייב בכל שהוא, דבריה היא ולא צריכה שיעוריה.

דליכא מידי דלישראל שרי ולעווד כוכבים אסור. אכל צטמאים דממילא אסורים לישראל, לא מהני צה שמיטה לגבי נח.

^פ ומעיקרא כי רמייה הוה משמע ליה נמי סיפא צנן נח. ומיהו לא הוה ידע טעמא, והדר פשטה דאפי' למ"ד אין נהוג צטמאין, צישראל הוא דקאמר, דקרינא ציה 'כל שאין צטרו מותר אי אהא מנוה על אצרו', אכל צנן נח מודה.

^ט אכל לענין האוכל צפור טהורה צמיתה, אינו חייב בכל שהוא משום 'צריה', דכשנצטת לא היה עליה שם נבלה, הלכך לא מחייב על לאו דנבלה עד שיהא צה כזית.

^ט כמו שנמצא בהערה דלעיל.

^ז ומכל מקום אינו חייב אלא אחד, דהא צמדא התראה היא.

איסור בשר מן החי, ויש נפקא מינה כמה מלקות עובר כשעובר על איסורים אלו יחד:

לרבי יוחנן, לא תאכל הנפש עם הבשר זה אבר חי, דמקרי נפש, שאם יחתכנו אינו עושה חליפין, שלא ישוב עוד כנפש הנמולה שאינה חוזרת. והכי משמע, לא תאכל הנפש בעודו עם הבשר – בעוד החיות עם הבשר. **ובשר בשדה טרפה לא תאכלו** משמע בשר שפירש ממקומו, וזהו בשר מן החי, **ובשר מן הטריפה כמשמעו**, בשר מבחמה טריפה.

לרבי שמעון בן לקיש, לא תאכל הנפש עם הבשר זה אבר מן החי וגם בשר מן החי [והכי משמע 'לא תאכל הנפש ולא תאכל הבשר' כל זמן שזה עם זה]. **ובשר בשדה טרפה לא תאכלו**, זה בשר מבחמה טריפה.

אם אכל אבר מן החי וגם בשר מן החי; **לרבי יוחנן** חייב שתים, דעבר על שני לאוין, ואף על גב דבחדא אכילה וחדא התראה אכלינהו. אבל **לרבי שמעון בן לקיש** אינו חייב אלא אחת, דהא חד לאו הוא. וכיון דבחדא אכילה וחדא התראה וחד לאו הוא, אינו חייב אלא אחד.

אכל בשר מן החי וגם בשר מן הטריפה; **לרבי שמעון בן לקיש** חייב שתים כיון דנלמדו משני לאוין. **לרבי יוחנן**, אינו חייב אלא אחת דשניהם בכלל אותו הלאו הם.

אכל אבר מן החי ובשר מן הטריפה; **לרבי הכל** חייב שתים, דלשניהם נלמדו משני לאוין אחרים.

דף ק"ג ע"א

הקשו בגמ' ממימרא אחרת, דאמרינן אכל אבר מן החי מן בחמה טריפה בחייה, **לרבי יוחנן** חייב שתים, **ולרבי שמעון בן לקיש** אינו חייב אלא אחת. ובשלמא הא דלרבי יוחנן חייב שתים ניחא כיון דאבר מן החי וטריפה נלמד משני פסוקים. אלא לרבי שמעון בן לקיש קשיא, דהרי אפילו לדידיה טריפה ואבר מן החי נלמדים משני לאוין אחרים, ואם כן ליהייב שתים.

תירץ רב יוסף דלא קשיא, דאין הכי נמי דכשאוכל משתי בחמות אבר מן החי מזה ובשר טרפה מזה, לכולי עלמא חייב שתים. דאף על גב דחדא אכילה וחדא התראה אכלינהו, הא תרי לאוי איכא. אבל בבחמה אחת טריפה שאכל ממנה אבר מן החי, בזה שפיר נחלקו רבי יוחנן וריש לקיש אי חייב שתים או אחת. וביארו בארבעה דרכים במאי נחלקו:

(א) **אביי** אמר דאיירי כשנטרפה הבחמה בהולדה עם יציאת רובה. רבי יוחנן סבירא ליה בחמה בחייה לאברים עומדת, ואם

טמאה בין בחייה ובין במיתתה שיעורו בכל שהוא. אלא צריך לומר דאיירי בעוף טהור שהוא כחוש כעין קלניתא.

מחשבת אוכלין

אמר **רבא**, אם תמצא באחד מדבריו של רבי בעלמא דאית ליה דמחשבת אוכלין שמה מחשבה ואזלינן בתרה, אם כן אף דסבירא ליה שהאוכל צפור שאין בו כזית פמור, מכל מקום אם חישב לאוכלה אבר אבר, הרי גלה דעתיה דלאברים עומדת, והלכך אף אם אכלה שלימה^א, 'אבר' קרינא ביה וחייב עליו משום אבר מן החי.

הקשה לו **אביי**, ומי איכא מידי דאילו אכל ליה אחר לא מיחייב משום דלא נקרא 'אבר' לחייב עליה בכל שהוא, ואילו אכל ליה האי מיחייב.

אמר ליה **רבא** אכן כך הוא, אדם זה נידון לפי מחשבתו, ואדם זה לפי מחשבתו.

וכן אמר **רבא**, דאם תמצא באחד מדבריו **רבי אלעזר ברבי שמעון** דסובר דמחשבת אוכלין שמה מחשבה ואזלינן בתרה, אם כן אף דסבירא ליה שצפור בחייה לנתחה לאברים עומדת, מכל מקום אם חישב לאכול הצפור רק כשהיא מתה, הרי גלה דעתיה דבחייה לאו לאברים עומדת. והלכך אף אם אכלה חיה^ב, פמור עליו משום אבר מן החי.

הקשה לו **אביי**, ומי איכא מידי דאילו אכיל ליה אחר מחייב, ואילו אכיל ליה האי פמור הוא.

אמר לו **רבא** דאכן כך הוא, אדם זה נידון לפי מחשבתו, ואדם זה נידון לפי מחשבתו.

הפסוקים לאיסורי אבר מן החי, בשר מן החי, ובשר טריפה

כתיב **לא תאכל הנפש עם הבשר**, וכתיב **ובשר בשדה טרפה לא תאכלו**. ובכלל לאוין אלו יש איסור אבר מן החי, בשר מן החי, ואכילת בשר טריפה, אלא שנחלקו אמוראי באיזה לאו נכלל

^א דכל זמן שלא חישב עליה שלא לאכלה כלל בחייה, לא מפקיע ממנו שם אבר; רבי עקיבא איגר.

^ב דנאכילת כולו בחייה לא נא לו שם אבר, כל זמן שלא חישב עליה לחתכה לאברים; רבי עקיבא איגר.

קנין תורה

חלבית, אבר מן החי, וטריפה בהדי הדדי קאתו כאשר נולדה, ולכן חייב על כל השלש.

ומאן דאמר חייב שנים קסבר בהמה בחייה לאו לאברים עומדת, ואם כן איסור טריפה וחלב חלו כבר בעת לידתה. אבל איסור אבר לא בא עד יום שהופרש, הלכך לא מצי חייל עליה איסור אבר מן החי, דאין איסור חל על איסור.

(ב) לכולי עלמא בהמה בחייה לאו לאברים עומדת ואבר מן החי לא חל עד יום שהופרש, ונחלקו אם איסור חל על האיסור. מאן דאמר חייב שנים סובר אין איסור חל על איסור, ולכן אין איסור אבר מן החי חל על האבר, וחייב רק שנים. ולרבי אמי איסור חל על איסור, והלכך חל גם איסור אבר מן החי.

(ג) לכולי עלמא בהמה בחייה לאברים עומדת, ואיירי כגון שנטרפה לאחר מכן, ונחלקו האם חל איסור טריפה על איסור אבר מן החי. מאן דאמר חייב שלש סובר דאיסור טריפה חל על חלב אף על פי שכבר הוא אסור משום אבר מן החי, כי היכי דקים לן דאתי איסור טריפה וחייל על איסור חלב. דאמר רבא במס' זבחים (דף ע.). למה כתבה התורה בחלב של בהמה נבלה או טריפה ואכול לא תאכלוהו, והרי אפילו חלב של בהמה כשרה אסור דכתיב כל חלב וכל דם לא תאכלו וכל שכן חלב של נבלה או טריפה. אלא התורה אמרה 'ואכול לא תאכלוהו' לאשמעינן דיחול איסור נבלה ואיסור טריפה על איסור חלב שקדמוהו שהרי חל משנולדה. והכא נמי אף על גב דאיכא איסור אבר בהדי איסור חלב, אתי איסור טריפה וחייל עליה.

ומאן דאמר שהיב שנים סובר, דרק על איסור חלב חל איסור נבילה או טריפה, משום דהותר מכללו אצל חיה. אבל על איסור אבר מן החי דלא הותר מכללו, אינם חלים.

דף ק"ג ע"ב

שני חצאי זיתים

נחלקו אמוראי בדין הבולע שני חצאי זיתים של אבר מן החי:

(א) לרבי דימי; שאל רבי שמעון בן לקיש מרבי יוחנן מה הדין באופן שכזית אבר מן החי נחלק לשנים קודם שיתננו לתוך פיו, ואכל זה לבדו ואחר כך אכל חציו השני, האם מוצטרפים שני

^א דכשנולדה חל איסור חלב, אכל כשהיא שליל, החלז מותר דכמיז' כל צנהמה תאכלו, ואמרינן (לעיל דף ק"ט.), לרבות את הולד דכמיז' כלי.

כן בשעה שנולדה חל עליה איסור אבר מן החי ואיסור טריפה בבת אחת, ולכן חייב שנים. וריש לקיש סובר בהמה בחייה לאו לאברים עומדת, ואם כן לא היה עליה איסור אבר מן החי עד שהפרישו ממנה. וכיון דכבר היה טריפה מקודם, אין איסור חל על איסור ואינו חייב אלא משום טריפה [אבל בשתי בהמות ליכא למימר הכי, דזו

משום טריפה וזו משום אבר של כשרה, ואין כאן איסור חל על איסור].

(ב) איירי כשנטרפה הבהמה בהולדה עם יציאת רובה, ולכולי עלמא בהמה בחייה לאו לאברים עומדת. וכיון דבשעת לידתה נטרפה, איסור טריפה קדים. אלא שנחלקו אם חל איסור אבר מן החי על טריפה. דלרבי יוחנן חל איסור אבר מן החי על הטריפה כיון שאיסורו חמור שכן הוא נוהג בבני נח. וריש לקיש סובר דלא חל איסור אבר מן החי על טריפה.

(ג) לכולי עלמא בהמה בחייה לאברים עומדת ואיירי כשנטרפה לאחר לידתה, ונמצא דאיסור אבר מן החי קודם לאיסור טריפה. אלא רבי יוחנן סובר איסור חל על איסור, ואתי איסור טריפה וחייל על איסור אבר מן החי, ולכן חייב שנים. וריש לקיש סובר אין איסור טריפה חל על איסור אבר מן החי.

(ד) רבא אמר, דאיירי כגון שתלש ממנה אבר ועל ידי זה נעשית טריפה – כגון שחתך רגליה מן הארכובה ולמעלה. רבי יוחנן סבר בהמה בחייה לאו לאברים עומדת, וכשחתכן חלו שניהן, ולכן חייב שנים. וריש לקיש סובר דבחייה לאברים עומדת, והלכך מעיקרא הוה בה איסור אבר, ולכן לא חל עליה איסור טריפה.

האובל חלב מן החי מן הטריפה

מי שאכל חלב מן החי שהיא טריפה, דאיכא תלתא איסורים; אבר מן החי, חלב, וטריפה: לרבי חייא בר אבא בשם רבי יוחנן, אין לוקח אלא שנים. לרבי אמי ורבי אבהו בשם רבי יוחנן, חייב שלש. וביארו בשלשה דרכים כמאי נחלקו:

(א) באופן שנטרפה הבהמה עם יציאת רובה. מאן דאמר חייב שלש קסבר בהמה בחייה לאברים עומדת, ונמצא שאיסור

^א כן מצאנו ברש"י, והעיר המהרש"א שלא היה צריך לומר שנטרפה נלידתה אלא די צדק שנטרפה קודם לתלישת האבר מהבהמה.

^ב ומכל מקום חל איסור טריפה על הצנהמה כשתשחט, והאיסור תלוי ועומד, וכי פקע איסור אבר מן החי כיון שנשחטה, אתי איסור טריפה וחייל.

(ב) לרב פפא; מה שנשאר בין שינים, אפילו רבי יוחנן מודה דאין מצטרף, דהא אין נהנה לא גרונו ולא מעיו, שהרי אין אדם מועם עד שיהא סמוך לבית הבליעה [כדכתיב וחד אוכל ישעם]. אלא נחלקו במה ש'בין החניכיים' המדבק בחכו, שגרוננו נהנה בו ומעיו לא נהנו. רבי יוחנן סובר דמצטרף לשיעור, שהרי נהנה גרונו בכזית. וריש לקיש סובר אכילה במעיו בעינן ולכן אינו מצטרף.

האובל חצי זית והקיא וחזר ואכל חצי זית

אמר **רבי אסי בשם רבי יוחנן**, מי שאכל חצי זית של איסור והקיא, וחזר ואכל חצי זית אחר, חייב. ואף על גב דלא בא במעיו זית שלם לא בבת אחת ולא בזה אחר זה, מכל מקום הרי נהנה גרונו^א במעם שני חצאי זיתים^ב.

רבי אלעזר שאל **מרבי אסי** מה הדין כשאכל חצי זית והקיא, וחזר ואכלו לאותו חצי זית.

ואין לומר דצדדי הספק הם, האם במה שבלעו בראשונה הוי עיכול, ועכשיו אינו אלא פירשא בעלמא ואכילה שניה לאו כלום היא, או דלא הוה עיכול וחייב עליו. דאם כן למה לא נסתפק במי שאכל כזית שלם והקיא וחזר ואכלו, האם חייב עליו ב' מלקיות.

וגם אין לומר דהא פשיטא ליה דלאו עיכול הוא, אלא קא מיבעיא ליה מי אמרינן הרי נהנה גרונו שיעור כזית וחייב, או דילמא הרי לא נהנו מעיו אלא בחצי זית ופטור. דאם כן היה אפשר לפשוט הספק מהא דאמר רבי אסי שאם אכל חצי זית והקיא וחזר ואכל חצי זית דחייב עליו, הרי מבואר דבתר גרונו אזלינן.

אלא מסיק הגמ' דבאמת **רבי אלעזר** תרוייהו פשיטא ליה ולא הוצרך לישאל כלום. אלא שמעיה רבי אלעזר לרבי אסי ששכח שמועתו ששמעו שניהם מפי רבי יוחנן, שאפילו חזר ואכל אותו חצי זית עצמו חייב, ולכן נקט הדין באופן שאכל חצי זית אחר, דמשמע שאם אכל ההוא חצי זית אינו חייב, אלמא דהוי עיכול. ורצה להזכיר לרבי אסי מה שאמר רבי יוחנן דאפילו חזר ואכל אותו חצי זית חייב, דלא הוה עיכול, ולכן אמר לו בלשון בעיא

חצאי זיתים לחיוב, ככל שאר איסורים דקיימא לן דמצטרפי לשיעור אכילה כשאכלו בתוך כדי אכילת פרס. או דילמא כיון שאבר מן החיה חידוש הוא, דהא בדרך כלל אין חייבין על גידין ועצמות והכא חייב עליהם, אימא אין לך בו אלא חדושו, ורק כאשר אכלו בבת אחת חייב, כיון דסתם 'אכילה' בבת אחת משמע, אבל לחצאין לא. ואמר ליה רבי יוחנן, דאכן הוא פטור עליו.

עוד שאל רבי שמעון בן לקיש לרבי יוחנן, מה הדין אם לאחר שבא הכזית שלימה כולו לתוך פיו, סמוך לבית בליעתו נחלק לשנים ובלעו לחצאין, האם חייב משום דנכנס לפיו כזית שלם, או שאינו מצטרף כיון דכשהוא יורד לתוך מעיו צריך שיהא בו שיעור אכילה. ואמר לו רבי יוחנן, שהוא חייב עליו.

(ב) לרבי; בכזית אבר מן החי שחלקו מבחוץ, לכולי עלמא פטור. ונחלקו אמוראי כשנחלקו מבפנים; לרבי יוחנן חייב, שהרי נהנה גרונו בכזית. לריש לקיש פטור, משום דאכילה במעיו בעינן, וליכא.

נמצא דלריש לקיש לא יהא חייב בסתם על אכילת כזית אבר מן החי, שהרי אי אפשר ללעוס אכילה כולה יחדיו. אלא כמו שאמר רב כהנא, באובל עצם קמן שעל כף הירך, שיש בו משהו בשר וגיד ועצם משלימו לכזית, ואין אדם לועסו אלא בולעו בבת אחת.

(ג) לרבי אלעזר; אפילו חלקו לכזית אבר מן החי מבחוץ, נמי חייב עליו. דסבירא ליה 'מחוסר קריבה' – שנתרחקו זה מזה מעט, לאו כמחוסר מעשה [כמי שלא אכל אלא חצי זית] דמי.

אובל שנשאר בין השינים ובין החניכיים

נחלקו אמוראי בדין אובל הנשאר בין השיניים ובין החניכיים לענין איסורי תורה:

(א) לדעה ראשונה; לרבי שמעון בן לקיש, כזית שאמרו צריך שיהא כזית במה שהוא בולע, הוין ממה שנשאר בשינים. לרבי יוחנן, אף מה שבין השינים מצטרף.

^א האי 'נהנה גרונו' משום דהנחת גרונו היינו טעימה, והרי טעם שני חלאי זיתים. ואף על גב דזה אחר זה הוא לא איכפת לן, הואיל וצדדי אכילת פרס הוא. אבל הנחת מעיים אינה אלא צמילוי כרס, ואף על גב דבלע שני חלאי זיתים לא נתמלא כרסו חלאי זית, ששצנעו ליה ילא כזר זה.

^ב הא דרבי אסי חולק על הא דאמר רב דימי ורבינן בשם רבי יוחנן, שאם חלקו מבחוץ פטור.

^א אף שאפשר לבלוע כזית יחד כמו שיתבאר, מ"מ הרי כל מי שאוכל דבר הוא לועסו תחלה, דהיינו שממעכו ומרככו צמינו וצמילוי ולי אפשר ללעוס ולמעך כזית שלם יחד, ועל כרחו צריך לחלקו בתוך פיו ולועסו נמצא שצולען לחלאין; תורת חיים.

גליון קנין תורה

הדור [גדול הדור], הרי הרבה פעמים אמרת דבר זה לפני רבי יוחנן דאפילו שוב אכל אותו חצי זית עצמו חייב, והודה רבי יוחנן לדבריד, ואמר הרי סוף סוף נהנה גרונו בכזית.

הדרך עלך פרק גיר הנשה

משום כבודו, כשאכלו לאותו חצי זית עצמו מהו – כלומר היזכר
מה ששמעת על כך, ואם בן למה אמרת חצי זית 'אחר'.

שתק רבי אסי ולא אמר לו כלום. אמר לו רבי אלעזר, מופת

שאלות ותשובות לחזרה

דף צ"ח ע"ב

א. הא דשנינו בברייתא על היתר אכילת איל נזיר אף שהזרוע בשלה עמו 'זהו היתר הבא מכלל איסור', לאביי, איזה היתר יש בזה מה שאין בשאר איסורים? ולמה לא ילפינן מכאן לשאר איסורים?

אליבא דרבי יהודה דאמר במס' מנחות (דף כ"ב:) מין במינו לא בטיל, ואילו בהאי איל בטיל אף שהוא מין במינו. ולא גמרינן מיניה לענין שאר איסורין שיבטל אף במין ומינו, משום דגילתה התורה בהא דכתיב בעבודת יום כיפור בנתינת הדם על קרנות מזבח הפנימי ולקח מדם הפר ומדם השעיר, וקסבר רבי יהודה דפירושו שמערה דם שניהם לכלי אחד. והרי הדבר ידוע שדם הפר מרובה מדם השעיר, ומכל מקום קרי ליה התורה 'דם השעיר', אלמא לא מבטל ליה משום דהוה מין במינו.

ב. למה ילפינן שמין במינו לא בטיל מדם הפר ודם השעיר, ולא ילפינן מזרוע בשלה דאף מין במינו כטל? והאיך גמרינן מזרוע בשלה לענין ביטול מין בשאינו מינו?

לא ילפינן לענין ביטול מין במינו, משום דזרוע בשלה חידוש הוא דלכתחלה התירה התורה לבטל איסור, ומחידוש לא גמרינן.

ומכל מקום שפיר ילפינן ממנו לענין ביטול מין שלא במינו במאה או ששים. דהא דגמרינן מיניה מאה או ששים אינו קולא דנאמר דאין ללמוד מחידוש שחידשה תורה להקל בה, אלא אדרבה חומרא הוא, דמדאורייתא אי לאו הך קרא הוה משוינן ביטול טעם כשאר ביטולי דאורייתא והיה מתבטל ברוב [כדכתיב אחרי רבים להטות], אלא דילפינן מזרוע בשלה חומרא להצריך ששים או מאה.

ג. הא דשנינו בברייתא על היתר אכילת איל נזיר אף שהזרוע בשלה עמו 'זהו היתר הבא מכלל איסור', לרבא, איזה היתר יש בזה מה שאין בשאר איסורים? ולמה לא ילפינן מכאן לשאר איסורים?

בא למעט הא דבזרוע התירו טעם כעיקר. דאף דבקדשים 'טעם כעיקר' אסור [קים לן דבקדשים אסור נותן טעם כעיקר ממשו של איסור], להא מילתא קתני 'זהו היתר הבא מכלל איסור' למעוטי שאר קדשים, שטעם כעיקר אסור בהו. ולא ילפינן מכאן לשאר קדשים - כגון נותר או פיגול - להתיר טעם כעיקר, דגלי רחמנא גבי חטאת דכתיב כל אשר יגע בבשרה יקדש שהנוגע בחטאת ובלע ממנה נתקדש להיות כמזה. שאם פסולה החטאת יפסל הבולע, ואם כשרה היא תאכל הנוגע בה כחמור שבחטאת [שאפילו הן שלמים, אסורין ליאכל אלא לזכרי כהונה ליום ולילה ולפנים מן הקלעים], ומהכא גמרינן לכל איסורי קדשים שטעם כעיקר.

קנין תורה גליון

דף צ"ט ע"א

ד. למה ילפינן מחטאת להחמיר בטעם כעיקר, ולא ילפינן מזרוע בשלה להתירה? והאיך גמרינן מזרוע בשלה לענין ביטול מין בשאינו מינו?

לא ילפינן מזרוע בשלה שגם קדשים בטלים בששים או מאה, משום דזרוע בשלה חידוש הוא דמבטלינן איסור לכתחלה, ולא ילפינן מחידוש.

ומכל מקום ילפינן מינה לחולין שיבטל במאה ובששים, משום דאינו קולא דנאמר דאין ללמוד מחידוש שחידשה תורה, אלא חומרא הוא דילפינן מיניה. דמדאורייתא היה צריך להיות בטיל ברוב, וילפינן מזרוע בשלה חומרא דצריך מאה או בששים.

ה. הא דשנינו בברייתא על היתר אכילת איל נזיר אף שהזרוע בשלה עמו 'זהו היתר הבא מכלל איסור', לרבינא, איזה היתר יש בזה מה שאין בשאר איסורים?

בא למעט מקום חתך של זרוע בשלה משאר האיל, דבעלמא בכל איסור והיתר המחוברים, מקום החתך אסור [כגון הוציא העובר את ידו וכגון אבר המדולדל, כולן אסורין כדאמרינן לעיל (דף ס"ח:)], והכא מותר.

ו. מה הדין בשאור של חיטין שנפל לתוך עיסת חולין שהוא תערובות של מין ומינו; כאשר יש בו כדי לחמץ, וכאשר אין בו כדי לחמץ?

יש בו כדי לחמץ; בין אם יש בו כדי להעלות במאה ואחד, בין אין בו, אסור.
אם אין בו כדי לחמץ; אם אין בו להעלות במאה ואחד, אסור. יש בו להעלות במאה ואחד, מותר.

ז. מה הדין בגריסין של פול דתרומה שנתבשלו עם העדשים של חולין, שהוא תערובות מין בשאינו מינו; כאשר יש בו כמות טעם? אף על פי שיש בחולין מאה ואחד שתרומה דינה ליבטל בכך, הכא כיון דנותנת טעם אסור משום דטעמא לא בטיל.

ח. מה תנן במשנה בתערובות הנ"ל באופן שאין בו נותן טעם? ומה רצו לדייק מיניה, והאיך נדחה?

בין שיש בהן להעלות במאה ואחד, בין שאין בהן להעלות במאה ואחד, מותר. [דהא דבעינן ביטול אחד ומאה הוא רק כשהאיסור הוא בעין, כגון חטין שנתערבו בחטין, או כל דבר שלא נתבשל. אבל הכא דליתיה בעיניה, לא בעינן אחד ומאה].

ורצו לדייק, דאין צריך ביטול של אחד ומאה, אלא איזה שיעור אחר, ולכאורה הכוונה דבאופן זה צריך ששים וסגי בששים.

אבל דחו, דלעולם צריך מאה כדי לבטלו. והא דקאמר דאין צריך אחד ומאה, היינו שאין צריך אחד ומאה של היתר לבד מן האיסור, אלא די במאה של היתר לבד האיסור.

קנין תורה

דף צ"ט ע"ב

ז. והאיך רצו להוכיח מהא דתנן ברישא בתערובות מין במינו שאם אין בו כדי כדי להמין – דהיינו שאינו נותן טעם, אסור אם אין בו כדי להעלות באחד ומאה, דשיעורא דסיפא כשאין בה בנותן טעם אינו במאה? והאיך תירצו המשנה?

דלכאורה הא דאמרו דצריך ק"א היינו ביחד עם האיסור. ומדרישא - במין במינו - שאתה הולך בו כל שעה להחמיר, אפילו הכי בטיל במאה. מכלל דסיפא במין ושאינו מינו, די בביטול בששים, שהרי בא לחלק בין מין במינו שהוא חמור למין בשאינו מינו שהוא קיל. תירצו, דברישא צריך מאה ואחד חוץ מן האיסור, ובסיפא צריך מאה לבד מן האיסור.

י. האיך תירצו הקושיא, וכי יש דבר שיתן טעם אפילו במאה ואחד?
דלמא שאני שאור דחימוצו קשה, ויש שקשה מחבירו ונותן טעם אפילו במאה ואחד של איסור.

יא. מה השיעור שצריך דג טמא אוסר אחרים?
קרוב למאתים. דרביעית של ציר טמא אוסר סאתים של ציר טהור או של דבר אחר, דסאתים הם מאתיים פחות שמונה רביעיות.

יב. לרבי יהודה למה ציר בטל במאתים, אף שהוא מין במינו דלרבי יהודה לא בטיל?
שאני ציר דזיעה בעלמא הוא, ולכן בטל אף שהוא מין במינו.

יג. כאיזה מין לפת משערין ירך שנתבשל בה גיד הנשה אם יש בה נותן טעם?
כבשר בראשי לפתות שהוא מתוק יותר, וצריך שיעור גמור ליתן בה טעם.

יד. מה היה רבי אמי עושה כשבא לפניו שאלה של נתינת טעם דגידין?

טו. היה שולחו לרבי יצחק בן חלוב שהיה מתירו בשם רבי יהושע בן לוי. דאף שרבי אמי בעצמו לא סבירא ליה כן, כיון שאמרו בשם רבי יהושע בן לוי לא היה מוחה בידם.

טז. מהו פסק ההלכה לענין נתינת טעם בגידין? ומה הדין עם שמנו של גיד?
גידין עצמן: אין בהם בנותן טעם, ובין נתבשל ובין נמלח ובין נצלח, משליכו ומותר. שמנו של גיד: יש בו בנותן טעם, ואם לא נטל שמנו אוסר.

גליון קנין תורה

דף ק' ע"א

יז. למה אין אלו בטלים ברוב; גיד הנשה, וחתיכה של נבילה?

גיד הנשה: משום דבריה לא בטל.

חתיכה של נבלה: למ"ד כל דבר שדרכו לימנות אפילו לפעמים אינו בטל, הכא נמי פעמים דאדם עשוי למנות חתיכותיו למנין אורחים שזימן.
ואף למ"ד דדוקא דבר המיוחד למנין לא בטל [כגון חבילין], אבל דבר העשוי לינתן באומד אף על פי שנמנה לפעמים בטל, שאני חתיכה דכיון דראויה להתכבד בה לפני האורחים, לא בטל.

יח. חתיכה של נבלה, האם צריכה ליתן טעם בכל הקדירה כדי לאסור, או דאפילו אם נתן טעם רק בחתיכה שבצדה אוסר; לרבה בר בר חנה, ולב?

לרבה בר בר חנה: צריך ליתן טעם בכל הקדירה; דהיינו רוטב, קיפה [פירורי בשר], וחתיכות של בשר.
לרב: כיון שנתנה טעם בחתיכה אחת שהיתה בצדה תמיד [והם חוץ לרוטב; עי' שינון בהערה], חתיכה עצמה נעשית נבלה ואוסרת כל החתיכות כולן [אף שיש בהם ששים] מפני שהן מינה.

יט. מה דייקו מדאמר רב שאוסרת כל החתיכות 'מפני שהן מינה'? ומה הקשו עליו לפי זה?

דייקו מיניה: דאזיל כרבי יהודה דמין במינו לא בטיל, ולכן לא בטל אפילו יש בהן שיעור כדי ביטול שתיהן [הנבילה עצמה והחתיכה שנתבשלה עמה].
הקשו עליו: דאם כן למה נקט דוקא באופן שנתן הנבלה טעם בחתיכה שבצדה, הא אפילו לא נתן טעם יהא אסור, כיון דהנבלה מינייהו היא ולא בטלה.

כ. והאיך תירצו דברי רב? (ב' דרכים)

(א) דרב איירי באופן שסלק חתיכת הנבלה והרוטב, קודם שנתן חתיכות האחרות בקדרה. הלכך אם נתנה הנבלה טעם בחתיכה ראשונה שבצדה, הרי זו חוזרת ואוסרת. ואם לאו, אין לו במה ליאסר, [דאף דהיא גופא מיתסרא בכל שהוא, מ"מ לא אמרינן שתעשה נבלה לאסור כל האחרות כיון שהיא עצמה לא נאסרה אלא על ידי כל שהוא]. ואשמעינן דחתיכה עצמה נעשת נבלה לאסור חברותיה בפליטתה.
(ב) דאיירי אפילו כשלא סילק האיסור, ומכל מקום אין שאר החתיכות נאסרות אי לאו שחתיכה שניה נעשית נבילה. דכיון דיש בתערובות זו גם 'אינו מינו' - כגון תבלין ורוטב. וכל שיש מין ומינו ודבר אחר שאינו מינו, אמרינן דיש לסלק את מינו [של היתר] כמי שאינו בקדירה זו [דמינו דהיתר אינו מבטלו לאיסור, ולא מוסיפו], ואינו מינו של היתר רבה על האיסור ומבטלו. והכי נמי אמרינן דחתיכות דהיתר כמי שאינם, ונשארו רק הנבלה והרוטב, ובטלה נבלה ברוטב ובקיפה. אלא שאם נתנה הנבלה טעם בחתיכה ראשונה תחלה [בעוד שלא רבה הרוטב עליה, ואחר כך נתן מים וקיפה וחתיכות], נתוספה חתיכה ראשונה על הנבלה, ואוסרת הכל מפני שהן מינה ולא מצו חתיכות לבטלה אף על פי שיש בהן יותר מששים, והרוטב לבדו אין בו כדי לבטל שניהם.

קנין תורה

דף ק' ע"ב

כא. האם איסור גיד הנשה נוחג בבהמה טמאה, ולמה; לתנא, ולרבי יהודה?

לתנא קמא: אינו נוחג בטמאה.

לרבי יהודה: נוחג אף בבהמה טמאה. שהרי גיד הנשה נאסר כבר לבני יעקב אבינו, דכתיב לאחר מלחמת יעקב עם שרו של עשו **על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה**, ובאותו זמן עדיין בהמה טמאה היתה מותרת להן עד מתן תורה. ואם כן משמע, דקאי האיסור גם על בהמה טמאה.

אבל לתנא קמא אין להביא ראיה מפסוק זה, דלעולם בסיני נאמר, ועד סיני לא הוזהרו. אלא לאחר שנאמר בסיני וכתב וסידר משה את התורה, כתב המקרא הזה על המעשה שהיה, דעל כן הוזהרו בני ישראל אחרי כן שלא יאכלו גיד הנשה.

כב. כמה לוקח האוכל גיד הנשה של בהמה טמאה, למאן דאמר אין בגידין כנותן טעם; לתנא קמא, ולרבי יהודה?

לתנא קמא, אינו לוקח כלום. **לרבי יהודה,** לוקח משום גיד הנשה.

כג. מתיכן הוכיחו דרבי יהודה סבירא ליה דאין איסור חל על איסור? ומה הקשו לפי"ז על הא דאמר רבי יהודה דחייב על גיד הנשה של בהמה טמאה?

מדאמר רבי יהודה דילפינן שאין נבלת עוף טמא מטמא בגדים בבית הבליעה, מדכתיב בנבלת עוף **נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה** [מפני שהיא מטמא באכילה זו], ודרשינן מי שאיסורו משום בל תאכל נבלה אני אומר לך שמשמא בה, יצא זה שאינו אסור משום נבלה אלא משום עוף טמא. וכיון דאמר רבי יהודה שעוף טמא אין איסורו משום נבלה, הרי מבואר דסבירא ליה דלא אתיא איסור נבלה וחל על איסור טמאה.

הקשו לפי זה האין אמר רבי יהודה דחייב על גיד הנשה של בהמה טמאה, האין חל איסור גיד הנשה על איסור טומאה.

כד. למה אין לתרין דסבירא ליה לרבי יהודה אין בגידין כנותן טעם, ולכן לא חל על הגיד איסור טומאה?

דהא שנינו בברייתא, דלרבי יהודה האוכל גיד הנשה של בהמה טמאה חייב שתיים. הרי מבואר דלרבי יהודה יש בגידין כנותן טעם, ובאמת חייב עליו משום שניהם; משום איסור בהמה טמאה, וגם משום איסור גיד הנשה.

כה. למה אין לתרין דסובר רבי יהודה יש בגידין כנותן טעם, ומכל מקום חל איסור גיד הנשה על בהמה טמאה משום דסבירא ליה שגיד הנשה נוחג בשליל, נמצא דמשעת יצירת הולד חלים שניהם בבת אחת; איסור גיד ואיסור טומאה, ולפיכך חייב על שניהם?

דהא תנן לעיל, דלרבי יהודה אין איסור גיד נוחג בשליל. ועל כרחק איסור טומאה חל על השליל, שהרי כל יצירתו טומאה, ואיסור גיד אינו חל עד שנולד. ושוב קשה האין הוא חל על בהמה טמאה, הא אין איסור חל על איסור.

כו. בהא דלרבי יהודה אין איסור גיד נוחג בשליל, מה הסברא לחלק בין בהמה טהורה לבהמה טמאה?

דהני מיילי גבי טהורה דרחמנא אמר **כל בבהמה תאכלו** דמהאי קרא נפקא לן היתר שליל בשחיטת האם, ואפילו חלבו וגידו, אבל בטמאה נוחג.

קנין תורה גליון

כז. למה אין לתרין דלכן איסור גיד נהג בטמאה לרבי יהודה, משום דאיסור טומאה וגיד שניהם חלים בבת אחת, [דבבהמה טמאה איסור גיד נהג גם בשליל]?

דהא תנן, על אלו טומאות הנזיר מגלח - שאם נטמא לאחר שמנה מקצת נזירותו, סותר כל מה שמנה ומגלח וחוזר ומתחיל ומונה; על המת, ועל כזית מן המת. והקשו דאם על כזית מן המת מגלח, על כולו לא כל שכן, ולמה איצטריך המשנה לאשמעין שהוא מגלח על המת. ואמר רבי יוחנן, לא נצרכה אלא לנפל שכולו קיים ועדיין לא נתקשרו איבריו בגידין, וכיון דאיתיה שלם מטמא באהל. הרי מבואר דהאברים נוצרים קודם לגיד, ואם כן בבהמה טמאה תחלה משעה שנוצר חל עליה איסור טומאה כשעדיין אין עליו גידין שיאסרו בגיד הנשה, והאיך חל אחר כך איסור טומאה, הרי אין איסור חל על איסור.

כח. והאיך תירצו למסקנא האיך איסור גיד חל על איסור טומאה לרבי יהודה?

דאיסור גיד הנשה הוא איסור חמור, שכן הוא נהג בבני נח לרבי יהודה, ולכן יש בו כח לחול על אחרים.

דף ק"א ע"א

כט. מה הקשו על רבי שמעון דסבירא ליה האוכל גיד הנשה של בהמה טמאה, פטור מכלום?

דממה נפשך, אם סבירא ליה איסור חל על איסור, יהא חייב נמי משום גיד הנשה. ואף אם סבירא ליה דאין איסור חל על איסור, על כל פנים יתחייב משום איסור בהמה טמאה, שהרי הוא קודם לאיסור גיד. ואם נאמר דסבירא ליה אין בגידין בנותן טעם ולכן אינו חייב עליו משום איסור בהמה טמאה, שוב יקשה למה לא יתחייב משום גיד הנשה. דאין לפטרו משום אין איסור חל על איסור, דכיון דאין בנותן טעם ליכא עליו איסור טומאה.

ל. למסקנא, למה סובר רבי שמעון שהוא פטור מכלום?

דקסבר אין בגידין בנותן טעם, ולפיכך אינו חייב משום טומאה. ומכל מקום אינו חייב עליו משום גיד הנשה, דלהדיא מעטיה קרא לגיד הנשה של בהמה טמאה דכתיב על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה. מי שרק גידו אסור אבל בשרו מותר אסור משום גיד הנשה, יצתה זו שגם בשרו אסור משום טומאה.

לא. מה הדין במי שאוכל גיד הנשה של נבלה; לרבי מאיר, ולחכמים? ומה סבירא להו בגיד הנשה של עולה ושור הנסקל?

גיד הנשה של נבלה: לרבי מאיר, חייב שתיים, ולחכמים אינו חייב אלא אחת.

גיד הנשה של עולה ושור הנסקל: לכולי עלמא חייב שתיים, כיון דחמירי איסורייהו שאסורין בהנאה.

לב. איסור נבילה, עולה, או שור הנסקל; האם נחשבים לגבי איסור גיד הנשה כ'איסור כולל' או 'איסור מוסיף', ולמה?

נבילה: הוה איסור כולל שכולל יותר, דמצד איסור גיד הנשה שחל משנולדה היה רק גידה אסור, אבל בשרה מותר, ולאחר שנתנבלה נאסר אף בשרה.

עולה או שור הנסקל: הוה איסור כולל וגם איסור מוסיף. דמעיקרא כשנולדה, היה גידה אסור ובשרה מותר. ואם הקדישה או נגחה נאסר אף בשרה, הרי זה איסור כולל. ועוד האיסור מוסיף איסור חמור שהגיד הזה מתחלה היה אסור רק באכילה ומותר בהנאה, וכשהקדישה או נגחה חל עליה איסור הקדש גם לאוסרו בהנאה.

קנין תורה גליון

לג. מה הדין בטמא שאכל קודש בשוגג, בקודש טמא ובקודש טהור; לתנא קמא, ולרבי יוסי הגלילי?

לתנא קמא: בשניהם חייב חטאת [שהאוכל קדשים בטומאת הגוף זדונו כרת כדכתיב והנפש אשר תאכל בשר וגו'].
לרבי יוסי הגלילי: טמא שאכל קודש טהור חייב חטאת. אבל טמא שאכל את קודש טמא פטור, שהרי לא אכל אלא דבר טמא.

לד. מה אמרו חכמים לרבי יוסי הגלילי? ומה תירץ רבא באיזה אופן איירי יוסי הגלילי דלא קשה עליו קושית חכמים?

אמרו חכמים לרבי יוסי הגלילי: אף טמא שאכל את הטהור כיון שנגע בו טמאדו קודם שיאכלנו, ואפילו הכי חייביה קרא.

ותירץ רבא, דמודה רבי יוסי הגלילי שהוא חייב בטמא שאכל טהור וטמאדו במגעו, שקדמה טומאת גופו לטומאת קדש. דכיון שנטמא גופיה, נאסר בקודש זה באיסור כרת. וכאשר חזר ונטמא הבשר, איסור כרת דטומאת הגוף לא פקעה. אלא נחלקו כשנטמא בשר ונאסר על כהנים בלאו בעלמא והבשר אשר יגע וגו', ואחר כך נטמא הגוף. דרבנן אית להו איסור חל על איסור על ידי כולל, וטומאת הגוף כולל הוא, דכולל טהורות שהיו מותרות לו והטמאות שהיו אסורות לו, ומיגו דחייל על טהורות חייל נמי על טמאות, ויש כאן איסור כולל. אבל רבי יוסי הגלילי לית ליה איסור כולל, ולא חייל איסור טומאת גוף על איסור טומאת בשר, ואין כאן כרת.

לה. אף אם אמרינן דרבי יוסי הגלילי לית ליה איסור חל על איסור באיסור כולל, מכל מקום הרי איסור טמא האוכל את הקודש הוה גב איסור מוסיף כיון שיש בו כרת, ולמה אינו חל על בשר הטמא?

מאן יימר דטומאת הגוף חמורה משום דיש בה כרת. דלמא איסור דאוכל קודש טמא חמור הוא, משום דאין לבשר טמא טהרה במקוה.

לו. למה אין לתרץ דתנא דסבירא ליה אין איסור חל על איסור ואפילו באיסור כולל, היינו רבי שמעון שאמר, האוכל נבלה ביום הכפורים פטור מחטאת, שאין יום הכיפורים חל על איסור נבלה, ואף על גב דאיסורו של יום כיפורים איסור כולל הוא, שכולל איסור והיתר לאוסרין יחד? (רש"י)

משום דלרבי שמעון אף באיסור חמור אית ליה דלא חייל איסור על איסור. דהא יום הכפורים חיוב כרת הוא, ואיסור נבלה לאו בעלמא הוא, ואפילו הכי לא חייל. ואילו חכמים דגיד הנשה של נבילה סבירא להו דבאיסור חמור אמרינן איסור חל על איסור בכולל.

דף ק"א ע"ב

לז. מה הדין במי ששוגג ועשה מלאכה ביום כיפורים שחל להיות בשבת, ולמה; לרבי עקיבא, ולרבי יוסי הגלילי לפני שהפכו הברייתא?

לרבי עקיבא: אינו חייב אלא אחת.

לרבי יוסי הגלילי, חייב על זה בעצמו ועל זה בעצמו. דכתיב בשבת בראשית שבת היא דמשמע שאם בא איסור אחר עמה יתחייב על שמה בפני עצמה, וכן כתיב נמי יום הכפורים הוא לחייב עליו בפני עצמו.

קנין תורה גליון

לח. למה לא תירצו על הא דמבואר דלרבי יוסי הגלילי איסור חל על איסור, דהיינו משום דהוה שני איסורים הבאים בבת אחת? (רש"י)
משום דדין זה תלוי במחלוקת אמוראים במס' יבמות (דף ל"ג.), ורבי יוסי ברבי חנינא סבר כמאן דאמר דמאן דלית ליה איסור כולל, לית ליה נמי איסור בבת אחת.

למ. לפי מה דשלח רב יצחק בשם רבי יוחנן, למאן דאמר כאשר שגג בשבת וביום כיפורים אינו חייב אלא אחת; אם שגג בשבת והזיד ביום הכיפורים, וכששגג ביום הכיפורים והזיד בשבת, מה דינו?
שגג בשבת והזיד ביום הכפורים: חייב חטאת משום שוגג שבת.
שגג ביום הכפורים והזיד בשבת: פטור משתייהן.

מ. האידך רצה אביי לבאר הטעם של דברי רבי יוחנן? ומה הקשה עליו רבא?
אביי רצה לבאר: דקסבר רבי יוחנן דההוא חטאת דמחייב בשגג בזה ובזה, רק על שבת הוא דחייב משום דקדם ליום כיפורים, דהרי קדושת שבת קבוע וקיימא. אבל פטור על יום הכיפורים משום שהוא אחרון, כיון שאינו חל אלא על ידי בית דין. הלכך כאשר הזיד בשבת ושגג ביום הכפורים פטור לגמרי מקרבן, שהרי אין מביאין קרבן על המזיד של שבת, ואיסור דיום כיפורים לא חל כלל.
הקשה עליו רבא: סוף סוף שבת יום כיפורים חלין בבת אחת, ואין כאן ראשון ואחרון. ועל כרחך הא דבשגג בזה ובזה לא חייבו אלא בחטאת אחת, הוא משום דקסבר גם באיסור כולל וגם איסור מוסיף אין איסור חל על איסור, לכן בשני איסורים שחלין בבת אחת נמי לא מחייב אלא חטאת אחד. אבל כיון דבאמת שניהם חלין, אפילו הזיד באחד מהן הרי שגגת חבירו עומדת, וחייב עליו.

מא. למסקנא, האידך ביארו דברי רבי יוחנן?
באמת לא אמרו על מחלוקת של רבי יוסי הגלילי ורבי עקיבא, דלעולם גם לרבי יוסי הגלילי חייב כהאי גוונא על שגגת יום הכיפורים כיון ששניהם בבת אחת אתו. אלא אותו שנה היה שעת שמד שגזרו שלא לעשות יום הכפורים. ולכן שלחו מארץ ישראל לעשות את יום כיפורים בשבת אף על פי שאינו חל להיות בו, כדי שלא תשתכח תורת יום כיפורים, והאויבים לא יבינו בו, משום דבכל שבת נמי לא עבדי מלאכה. ועל אותו יום כיפורים אמר רב יצחק שאם שגג בו והזיד בשבת, פטור מקרבן חטאת כיון דלאו יום הכפורים הוא, ואין שגגתו שגגה.

מב. האידך הוכיחו חכמים דלא נאסר גיד הנשה לבני יעקב מדכתיב 'על כן לא יאכלו בני ישראל גיד הנשה' ולא נקראו 'בני ישראל' עד מתן תורה, והא כתיב 'וישאו בני ישראל את יעקב אביהם'?

דההוא היה לזמן מרובה לאחר אותו מעשה שנאבק עם שרו של עשיו בבואו מפדן ארם, והקדוש ברוך הוא קראו ישראל דכתיב לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל וגו', [והא דקאמרי דלא נקראו ישראל עד סיני היינו לענין מצוות; תוספות], אבל בדההוא מעשה עדיין לא נקראו בני ישראל, ועל כרחך שבסיני נאמר.

מג. ולמה לא נאסרו בגיד הנשה מאותו זמן דכתיב 'וישאו בני ישראל וכו'', כיון דכבר נקראו אז בני ישראל?
וכי תורה פעמים פעמים ניתנה, באותו זמן לאו שעת מעשה הוא, ולא שעת מתן תורה הוא.

קנין תורה

דף ק"ב ע"א

מד. האם נוהג בישראל איסור אבר מן החי בבהמות חיות ועופות – טמאין וטהורין, ומנלן; לרבי יהודה, לרבי אליעזר, לחכמים, לרבי מאיר?

(א) **לרבי אליעזר**, נוהג בכולן, ואף בבהמות חיות ועופות טמאין. ויליף ליה מדכתיב איסור אכילת דם בחד קרא עם איסור אבר מן החי, ומקשינן להו אהדדי דכל שאתה מצווה על דמו אתה מצווה על אבריו. והני טמאין נמי הואיל ואתה מצווה על דמן אתה מצווה על אברן. [נרק מה שאי אתה מצווה על דמן - כגון דגים וחגבים, אי אתה מצווה עליו משום אבר מן החי].

(ב) **לרבי יהודה**, נוהג בכולן, ואף בבהמות חיות ועופות טמאין. ולא צריך קרא לרבותן, שכן הדין הוא שיבא איסור אבר מן החי ויחול על איסור טומאה, כיון שאיסור אבר מן החי נוהג בבני נח [וכדשמעינן לרבי יהודה גבי גיד הנשה דסובר דמשום האי טעמא חייל גם על טמאה, שכן איסורו נוהג בבני נח].

(ג) **לחכמים**, נוהג בבהמות חיות ועופות טהורין, אבל לא בטמאין. וילפי ליה מדכתיב **לא תאכל הנפש עם הבשר**, דמשמע אבל בשר לחוד אכול. כל שבשרו מותר אתה מצווה על אבריו, וכל שאין בשרו מותר - כגון טמאין - אי אתה מצווה על אבריו.

(ד) **לרבי מאיר**, אינו נוהג אלא בבהמה טהורה בלבד, ולא בחיות ועופות כלל. דכתיב **וזבחת מבקר ומצאנך** וכתיב בתריה איסור אבר מן החי, ומשמע שלא אסרה תורה אלא בהמות טהורות הטעונים שחיטה.

מה. האם נוהג אבר מן החי לבני נח בבהמות טמאין, ולמה?

לכולי עלמא נוהג בהן, שהרי אינן אסורין לאכול טמאין, וכל דקרינא ביה בשר לחודיה אכול, קרינא ביה אבר מן החי לא תאכל.

מו. במי איירי רישא דמשנה שאם אכל אבר מן החי מעוף טמא, אינו לוקה ארבעים? ובמי איירי סיפא ד'אין שחיטתה מטהרתה' ומיה פירושו?

רישא: איירי בישראל, וסבירא ליה כרבנן דאינו אסור לישראל אלא אבר מן החי מן הטהור.
סיפא: על כרחך לא איירי בישראל, דפשיטא דאין שחיטה מטהרתה דהא עוף טמא הוא. אלא על כרחך איירי בבני נח, וכוונת המשנה לומר שאם העוף מפרכסת, אין שחיטתה מטהרתה מידי איסור אבר מן החי.

מו. למה עוף טמא מפרכסת אינן ניתרין לבני נח על ידי שחיטה, ואילו עופות טהורים מהני שחיטה להתירם? (רש"י)

דבבני נח לא תלוי מילתא בשחיטה אלא בחיות, אלא דבטהורים מהני שחיטה להתירם אף לבני נח, משום מיגו דמכשרא ליה לישראל - דליכא מידי דלישראל שרי ולעובד כוכבים אסור. אבל בטמאים דממילא אסורים לישראל, לא מהני בהו שחיטה לבני נח.

קנין תורה גליון

מח. מה הרבותא בדברי רב דאבר מן החי צריך כזית? (רש"י), ולמה באמת צריך שיעור כזית?

דהוה אמינא כיון דשני פסוקים כתיבי חד לאבר מן החי וחד לבשר מן החי, נתרבה איסור ב'אבר מן החי' דאף על גב דאין בו שיעור חייב.

ובאמת צריך שיעור: דהא כתיב בה לשון 'אכילה' ואין אכילה פחות מכזית.

ממ. האיד הוכיחו דהמשנה דשנינו שאם אכל אבר מן החי מעוף טמא אינו לוקה ארבעים, משום דאינו נוהג בטמאין, על כרחך איירי בדליכא שיעור כזית? ומה הקשו מזה על רב? והאיד יתיישב אליבא דרב?

דאם יש בה שיעור כזית, אמאי אינו לוקה ארבעים משום איסור אוכל עוף טמא דכתיב לא יאכלו שקץ הם. וקשה לרב: דמשמע דרק משום דהוא טמא אינו לוקה, הא בעוף טהור כהאי גוונא היה לוקה משום אבר מן החי, אף שאין בה כזית.

ותירצו: דאיירי במשהו בשר, וגידין ועצמות משלימין לכזית. ולכן משום אבר מן החי היה לוקה בטהור, דלדחי פלגינהו קרא לאבר מן החי ובשר מן החי, דמיחייב אאבר אף על גב דאין שיעור בשר, אבל משום טומאה לא מיחייב דאין בגידין ועצמות טעם טמא.

דף ק"ב ע"ב

נ. למה האוכל צפור טהורה במיתתה, אינו חייב עליה משום בריה? (רש"י)

כיון דכשנבראת לא היה עליה שם נבלה.

נא. מה הדין במי שנטל צפור טהורה שאין בו כזית ואכלו כולו; לרבי, ולרבי אלעזר ברבי שמעון? ובמה נחלקו?

לרבי: פטור משום דסבר אין איסור אבר מן החי בצפור שלימה, דלאו אבר מיקריא [ומיהו אם יש בה כזית הוה מיחייב, דלא גרע מבשר מן החי דמיחייב עלה בכזית]. והיינו משום דסובר דבחייה לאו לאברים עומדת עד שתשחט, והלכך אין כאן שם 'אבר' אלא אם כן הפרישו.

לרבי אלעזר בר רבי שמעון: חייב על צפור שלמה, דקסבר דאם היא שלימה אין לך אבר מן החי גדול מזה, ובאבר אין צריך כזית. והיינו משום דסובר בחייה הצפור עומדת לנתחה לאברים, הלכך כל אבר ואבר שבה קרוי אבר בפני עצמו, ויש כאן משום אבר מן החי דמיחייב בכל דהו.

נב. מאיזה קל וחומר למד רבי אלעזר ברבי שמעון דחייב על צפור שלמה?

אם על אבר ממנה חייב, על כולה לא כל שכן.

נג. האיד תירצו בגמ' כל המקומות דמצינו שאין צריך כזית ליחייב משום אבר מן החי?

הא דקתני שאין בו כזית, היינו כשאין בו כזית בשר אלא משהו, אבל גידין ועצמות משלימין לכזית.

קנין תורה גליון

נד. באיזה עוף מצינו שבכולו ליכא כזית בשר, והוא כל כך גדול שבאחת מאבריו איכא כזית במשהו בשר וגידין ועצמות? והאם הברייתא איירי בעוף זה?

מצינו כן בעוף 'קלניתא' שהוא עוף כחוש מאד.
ולא איירי ב'קלניתא' ממש, דהא בסיפא שנינו שאם חנקה ואכלה דברי הכל חייב עליו בכזית. והא קלניתא עוף טמא הוא, ונהי דליכא איסור נבלה בפחות מכזית, איסור טמא מיהא איכא כיון דבריה היא. אלא צריך לומר דאיירי בעוף טהור שהוא כחוש כעין קלניתא.

נה. מהו החיובי תמצא דלרבי דסבירא ליה שהאוכל צפור שאין בו כזית פטור, יהא חייב אם אכלה שלמה?

אם סבירא ליה מחשבת אוכלין שמה מחשבה, וחישב לאוכלה אבר אבר, הרי גלה דעתיה דלאברים עומדת, והלכך אף אם אכלה שלימה, 'אבר' קרינא ביה וחייב עליו משום אבר מן החי.

נו. מהו החיובי תמצא דלרבי אלעזר ברבי שמעון דסבירא ליה שצפור בחייה לנתחה לאברים עומדת, שיהא פטור אם אכלה כשהיא חיה?

אם סבירא ליה מחשבת אוכלין שמה מחשבה, וחישב לאכול הצפור כשהיא מתה, הרי גלה דעתיה דבחייה לאו לאברים עומדת. והלכך אף אם אכלה חיה, פטור עליו משום אבר מן החי.

נז. מה תירין רבא כשהקשה אביי על שני דינים הנ"ל, ומי איכא מירי דאילו אכיל ליה אחר מחייב, ואילו אכיל ליה האי פטור, או מי איכא מירי דאילו אכיל ליה אחר פטור ואילו אכיל ליה האי חייב?

דאכן כך הוא, אדם זה נידון לפי מחשבתו, ואדם זה נידון לפי מחשבתו.

נח. איזה איסורים נלמדו מן הפסוק 'לא תאכל הנפש עם הבשר', ומן הפסוק 'ובשר בשדה טרפה לא תאכלו'; לרבי יוחנן, ולרבי שמעון בן לקיש?

לרבי יוחנן: לא תאכל הנפש עם הבשר זה אבר חי, דמקרי נפש, שאם יחתכנו אינו עושה חליפין, שלא ישוב עוד כנפש הנטולה שאינה חוזרת. והכי משמע, לא תאכל הנפש בעודו עם הבשר - בעוד החיות עם הבשר. ו**ובשר בשדה טרפה לא תאכלו** משמע בשר שפירש ממקומו, וזהו בשר מן החי, **ובשר מן הטרפה כמשמעו**, בשר מבהמה טריפה.
לרבי שמעון בן לקיש: לא תאכל הנפש עם הבשר זה אבר מן החי וגם בשר מן החי [והכי משמע 'לא תאכל הנפש ולא תאכל הבשר' כל זמן שזה עם זה]. **ובשר בשדה טרפה לא תאכלו**, זה בשר מבהמה טריפה.

נט. כמה לוקה באופנים אלו, לרבי יוחנן ולריש לקיש; (א) אכל אבר מן החי וגם בשר מן החי, (ב) אכל בשר מן החי וגם בשר מן הטרפה, (ג) אכל אבר מן החי וגם בשר מן הטרפה?

(א) **אכל אבר מן החי וגם בשר מן החי**: לרבי יוחנן חייב שנים, דעבר על שני לאוין, ואף על גב דבחדא אכילה וחדא התראה אכלינהו. אבל לריש לקיש אינו חייב אלא אחת, דהא חד לאו הוא. וכיון דבחדא אכילה וחדא התראה וחד לאו הוא, אינו חייב אלא אחד.

(ב) **אכל בשר מן החי וגם בשר מן הטרפה**: לריש לקיש חייב שנים דעבר על שני לאוין אחרים. לרבי יוחנן, אינו חייב אלא אחת כיון דנלמד מפסוק אחד.

(ג) **אכל אבר מן החי ובשר מן הטרפה**: לדברי הכל חייב שנים, דלשניהם נלמדו משני פסוקים.

קנין תורה

דף ק"ג ע"א

ס. "אכל אבר מן החי מן בהמה טריפה לרבי יוחנן חייב שתים לריש לקיש אינו חייב אלא אחת", אם מוקמינן לה בשנטרפה עם יציאת רובה, על איזה מהן לוקה לריש לקיש, ובמה נחלקו? (ב' דרכים)

לוקה משום טריפה.

(א) לכולי עלמא אין איסור חל על איסור, אלא רבי יוחנן סבירא ליה דבהמה בחייה לאברים עומדת, ואם כן בשעה שנולדה חלים עליה איסור אבר מן החי ואיסור טריפה בבת אחת, ולכן חייב שתים. וריש לקיש סובר בהמה בחייה לאו לאברים עומדת, ואם כן לא היה עליה איסור אבר מן החי עד שהפרישו ממנה. וכיון דכבר היה טריפה אין איסור חל על איסור, ואינו חייב אלא משום טריפה.

(ב) לכולי עלמא בהמה בחייה לאו לאברים עומדת, וכיון דבשעת לידתה נטרפה, איסור טרפה קדים. אלא שנחלקו אם חל איסור אבר מן החי על טריפה. דלרבי יוחנן חל איסור אבר מן החי על הטריפה כיון שאיסורו חמור שכן נוהג בבני נח. וריש לקיש סובר דלא חל איסור אבר מן החי על טריפה.

סא. אם מוקמינן לה למחלוקתן בשנטרפה לאחר לידה וקודם פרישת האבר, על איזה מהם לוקה לריש לקיש, ובמה נחלקו?

לוקה משום אבר מן החי. ולכולי עלמא בהמה בחייה לאברים עומדת, ונמצא דאיסור אבר מן החי קודם לאיסור טריפה. אלא רבי יוחנן סובר איסור חל על איסור, ואתי איסור טרפה וחיל על איסור אבר מן החי, ולכן חייב שתים. וריש לקיש סובר אין איסור טריפה חל על איסור אבר מן החי. [אלא חל איסור טריפה על הבהמה כשתשחט, והאיסור תלוי ועומד. וכי פקע איסור אבר מן החי כיון שנשחטה, אתי איסור טרפה וחיל].

סב. אם מוקמינן לה למחלוקתן בשנטרפה עם חתיכת האבר [כגון שחתך רגליה מן הארוכה ולמעלה], על איזה מהם לוקה לריש לקיש, ובמה נחלקו?

לוקה משום אבר מן החי. ולכולי עלמא אין איסור חל על איסור, אלא דרבי יוחנן סבר בהמה בחייה לאו לאברים עומדת, וכשחתכן חלים שניהן בבת אחת, ולכן חייב שתים. וריש לקיש סובר דבחייה לאברים עומדת, והלכך מעיקרא הוה בה איסור אבר, ולכן לא חל עליה איסור טריפה.

סג. מה הדין במי שאכל חלב מן החי שהיא טריפה, דאיכא תלתא איסורין; אבר מן החי, חלב, וטרפה; לרבי חייא בר אבא בשם רבי יוחנן, ולרבי אמי ורבי אבהו בשם רבי יוחנן?

לרבי חייא בר אבא בשם רבי יוחנן: אין לוקה אלא שתים.

לרבי אמי ורבי אבהו בשם רבי יוחנן: חייב שלש.

קנין תורה גליון

סד. מחלוקת הנ"ל, אם איירי בבהמה שנטרפה עם יציאת רובה, למאן דאמר דאינו לוקה רק שתים על איזה מהן אינה לוקה? ובמה נחלקו? (ב' דרכים)

למאן דאמר שתים אינו לוקה על אבר מן החי.

(א) מ"ד חייב שלש קסבר בהמה בחייה לאברים עומדת, ונמצא שאיסור חלב, אבר מן החי, וטריפה בהדי הדדי קאתו כאשר נולדה, ולכן חייב על כל השלש. ומ"ד חייב שתים קסבר בהמה בחייה לאו לאברים עומדת, ואם כן איסור טריפה וחלב חלו כבר בעת לידתה. אבל איסור אבר לא בא עד יום שהופרש, הלכך לא מצי חייל עליהו איסור אבר מן החי, דאין איסור חל על איסור.

(ב) לכולי עלמא בהמה בחייה לאו לאברים עומדת ואבר מן החי לא חל עד יום שהופרש, אלא שנחלקו אם איסור חל על האיסור. מ"ד חייב שתים סובר אין איסור חל על איסור, ולכן אין איסור אבר מן החי חל על חלב וטריפה, וחייב רק שתים. ומ"ד חייב שלש סובר איסור חל על איסור, והלכך חל עליה גם איסור אבר מן החי.

סה. אם מוקמינן לה בשנטרפה לאחר לידה, למאן דאמר דאינו לוקה רק שתים על איזה מהן אינה לוקה? ובמה נחלקו?

למ"ד דאינו לוקה רק שתים, אינו לוקה על טריפה, ולכולי עלמא בהמה בחייה לאברים עומדת, ונאסר מעיקרא משום אבר, [ובשאר איסורים אין איסור חל על איסור]. אלא שנחלקו האם חל איסור טריפה על איסור אבר מן החי. מ"ד חייב שלש סובר דאיסור טריפה חל על החלב אף על פי שכבר הוא אסור משום אבר מן החי, כי היכי דקים לן דאתי איסור טריפה וחייל על איסור חלב. והכי נמי אף על גב דאיכא איסור אבר בהדי איסור חלב אתי איסור טריפה וחייל עליה. ומ"ד חייב שתים סובר, דרק על איסור חלב חל איסור נבילה או טריפה, משום דהותר מכללו אצל חיה. אבל על איסור אבר מן החי דלא הותר מכללו, גם איסור טריפה ונבילה אינם חלים.

סו. מהיכן ילפינן שאיסור נבילה ואיסור טריפה חלים על חלב?

דכתיב בתורה בחלב של בהמה נבלה או טריפה ואכול לא תאכלוהו, ולכאורה קשה למה איצטריך למיכתב, הרי אפילו חלב של בהמה כשרה אסור דכתיב כל חלב וכל דם לא תאכלו וכל שכן חלב של נבלה או טריפה. אלא התורה אמרה ואכול לא תאכלוהו לאשמעינן דיחול איסור נבלה ואיסור טריפה על איסור חלב שקדמוהו שהרי חל משנולדה.

דף ק"ג ע"ב

סז. מה הם צדדי השאלה במי שבולע שני חצאי זיתים של אבר מן החי; שנחלק לשנים קודם שיתננו לתוך פיו? ובשנחלק לשנים סמוך לבית הבליעה?

נחלק לשנים קודם שיתננו לתוך פיו: האם הוה ככל שאר איסורים דקיימא לן דמצטרפי לשיעור אכילה כשאכלו בתוך כדי אכילת פרס. או דילמא כיון שאבר מן החיה חידוש הוא, דהא בדרך כלל אין חייבין על גידין ועצמות והכא חייב עליהם, אימא אין לך בו אלא חדושו, ורק כאשר אכלו בבת אחת חייב, כיון דסתם 'אכילה' בבת אחת משמע, אבל לחצאין לא.

נחלק לשנים סמוך לבית בליעתו: יש להסתפק האם חייב משום דנכנס לפיו כזית שלם, או דפטור משום דצריך שיהא בו שיעור אכילה כשהוא יורד לתוך מעיו.

קנין תורה גליון

סח. מה הדין במי שבוילע שני חצאי זיתים של אבר מן החי, לרב דימי, ולרבי, ולרבי אלעזר; כשנחלק לשנים קודם שיתננו לתוך פיו, וכשנחלק לשנים סמוך לבית הבליעה?

(א) נחלק לשנים קודם שיתננו לתוך פיו: לרב דימי, נסתפק בה ריש לריש ואמר לו רבי יוחנן שהוא פטור. לרבי, לכולי עלמא פטור עליו. לרבי אלעזר, חייב משום דמחוסר קריבה לאו כמחוסר מעשה דמי. [נעי' להלן שאלה ע' שיתבאר שיטת רב אסי דג"כ סבירא ליה שחייב אף כשנחלק מבחוץ].

(ב) נחלק לשנים סמוך לבית הבליעה: לרב דימי, ריש לקיש שאל על זה ואמר לו רב יוחנן שהוא חייב. לרבי, נחלקו בזה, לרבי יוחנן חייב, לריש לקיש פטור. לרבי אלעזר, חייב דכ"ש הוא מחלקו בחוץ.

סמ. לפי מה דסבירא ליה לריש לקיש אליבא דרבין דאינו חייב אף כשנחלק לשנים סמוך לבית הבליעה, באיזה אופן אפשר להתחייב על אבר מן החי, הא אי אפשר ללעוס האכילה כולה יחד?

באוכל עצם קטן שעל כף הירך, שיש בו משהו בשר וגיד ועצם משלימו לכזית, ואין אדם לועסו אלא בולעו בבת אחת.

ע. האם מצטרף אוכל של איסור שנשאיר בין השיניים ובין החניכיים לשיעור?

בין השיניים: לדעת ראשונה; לריש לקיש אינו מצטרף, ולרבי יוחנן מצטרף. לרב פפא, לכולי עלמא אינו מצטרף. בין החניכיים: לרב פפא נחלקו בה דלרבי יוחנן מצטרף כיון שנהנה גרונו בכזית. לריש לקיש אינו מצטרף משום דאכילה במעיו בעינן.

עא. מה הדין לרב אסי, במי שאכל חצי זית של איסור והקיא, וחזר ואכל חצי זית אחר, ולמה?

חייב, דאף על גב דלא בא במעיו זית שלם לא בבת אחת ולא בזה אחר זה, מכל מקום הרי נהנה גרונו בטעם שני חצאי זיתים.

עב. בשאלת רבי אלעזר מרבי אסי מה הדין כשאכל חצי זית והקיא, וחזר ואכלו לאותו חצי זית, למה אין לפרש שנסתפק האם במה שבלעו בראשונה חוי עיכול, ועכשיו אינו אלא פירשא בעלמא ואכילה שניה לאו כלום היא?

דאם כן למה לא שאל במי שאכל כזית שלם והקיא וחזר ואכלו, האם חייב עליו ב' מלקיות.

עג. ולמה אין לפרש שנסתפק האם חייב משום שהרי נהנה גרונו שיעור כזית וחייב, או דילמא דפטור דהרי לא נהנו מעיו אלא בחצי זית ופטור?

דהרי מזה דאמר רבי אסי שאם אכל חצי זית והקיא וחזר ואכל חצי זית דחייב עליו, מבואר דבתר גרונו אזלינן, [שהרי לא נתמלא כרסו רק בחצי זית, ואף על גב דבלע שני חצאי זיתים שכשבלעו לזה יצא כבר זה].

קנין תורה

ער. למסקנת הגמ', במה נסתפק רבי אלעזר?

באמת תרוייהו פשיטא ליה ולא הוצרך לישאל כלום. אלא שמעיה רבי אלעזר לרבי אסי ששכח שמועתו ששמעו שניהם מפי רבי יוחנן, שאפילו חזר ואכל אותו חצי זית עצמו חייב, ולכן נקט הדין באופן שאכל חצי זית אחר, ומשמע שאם אכל ההוא חצי זית אינו חייב, אלמא דהוי עיכול. ורצה להזכיר לרבי אסי מה שאמר רבי יוחנן דאפילו באותו חצי זית חייב דלא הוה עיכול, ולכן אמר לו בלשון בעיא משום כבודו, כשאכלו לאותו חצי זית עצמו מהו - כלומר היזכר מה ששמעת על כך, ואם כן למה אמרת חצי זית 'אחר', היה לך לומר באכלו לההוא חצי זית עצמו דהוה שמעינן מיניה תרתי, (א) דאזלינן בתר הנאת גרונו, (ב) דלא הוה עיכול בבליעה.

ברכות לראש משביר

ידידנו הנגידים הנכבדים רודפי צדקה וחסד, אוהבי תורה ומוקירי רבנן ותלמידיהון

משפחת בראכפעלד שיחיו

- נציבי חודש מרחשון -

לעי"נ אביהם מו"ה משה יוסף ב"ר יעקב ע"ה ממעקסיקא

זכות התורה תעמוד להם להתברך בכל משאלות לבם לטובה לאורך ימים ושנים טובות - ויתקיים בהם הבטחת נביאי אמת וצדק לא ימושו מפיק ומפי זרען ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם

בברכת התורה,
הנהלת חבורת קנין תורה

תולדות	תשפ"ה	לימוד היום	חזרת אתמול	חזרת החודש
זונטאג	כ"ג חשון	קא: ☐	קא: ☐	צא: ☐
מאנטאג	כ"ד חשון	קב: ☐	קא: ☐	צב: ☐
דינסטאג	כ"ה חשון	קב: ☐	קב: ☐	צב: ☐
מיטוואך	כ"ו חשון	קג: ☐	קב: ☐	צג: ☐
דאנערשטאג	כ"ז חשון	קג: ☐	קג: ☐	צג: ☐
פרייטאג	כ"ח חשון	חזרה		
שבת	כ"ט חשון	חזרה		

חיי שרה	תשפ"ה	לימוד היום	חזרת אתמול	חזרת החודש
זונטאג	ט"ז חשון	צט: ☐	צח: ☐	פט: ☐
מאנטאג	י"ז חשון	צט: ☐	צט: ☐	פט: ☐
דינסטאג	י"ח חשון	ק: ☐	צט: ☐	צ: ☐
מיטוואך	י"ט חשון	ק: ☐	ק: ☐	צ: ☐
דאנערשטאג	כ' חשון	קא: ☐	ק: ☐	צא: ☐
פרייטאג	כ"א חשון	חזרה		
שבת	כ"ב חשון	חזרה		

זונטאג ויצא - א' דר"ח כסלו

בחינה לימוד החודש: **דף צג:** (מתני') - **דף קג:** (סוף הפרק)
בחינה חזרת החודש: **דף פג:** (מתני') - **דף צג:** (מתני')

- איסור השגת גבול -

כל חוכית ובכללן זכות צילום או העתקה איך לחלקים שמורות
לחבורת קנין תורה שע"י עמודי ציון רבאבוב
ואין רשות לצלם או להעתיק באיזה אופן שהוא ללא רשות בכתב מהנהגלה:
טעל: 718-438-1188 x3 פקס: 718-298-2044
הערות על הגליין יתקבלו ברצון ע"י אימיל: kinyantorah@amidelizion.org